

Stanislav Stratiev

Otobüs

Türkçesi: Gülbeyan Altınok, Tuncer Cücenöđlu

KİŞİLER

AKILLI

AKILSIZ

VİRTÜÖZ

DELİKANLI

KIZ

SORUMSUZ

ERKEK

KADIN

ALDOMİROVTSİ

ÇEVRE DÜZENİ

Son durakta beklemekte olan boş, eski, karoseri karalanmış bir otobüs...

Sonbahar...

Yalnızca, rüzgârın sürükleyip, otobüsün altına topladığı sararmış yapraklar görünmektedir. Otobüsün çevresinde, bir süre hiç kimse görünmez...

BİRİNCİ BÖLÜM

AKILLI gelir. Elli yaşlarında, zevkli giyinmiş bir adamdır AKILLI. Elinde kaliteli bir deri çanta. Boş otobüste kendine bir yer araştırır. Sonunda ikinci koltuğu seçer, mendilini çıkarıp özenle siler koltuğu... Temizlendiğinden emin olduğunda koltuğa oturarak cebinden bir gazete çıkarır ve okumaya başlar. Ancak biraz sonra hızla ve kararlı bir görünümle/eylemle gazeteyi katlayarak yerinden kalkar ve karşı yandaki üçüncü koltuğa oturur. Orda bir süre kalır, otobüsün pencerelerine ve çevreye bakar, sonra gene hızlı bir eylemle eski yerine dönerek, gazetesini açıp okumaya başlar... İkinci yolcu ALDOMİROVTSİ – “ALDO” girer içeriye. 60 yaşlarında bir köylüdür. Sirtında dolu bir çuval taşır...

ALDO. İyi geceler...

ALDOMİROVTSİ çevresine bakınır. Çuvalı kenara koyup yanına oturur. Çuvalı yerleştirir. Bu arada alnındaki teri siler, ceplerini uzun uzun karıştırıp biletini bulur, kutuya atar ve yeniden çuvalın yanına gelip oturur... AKILLI, çuvalı işaret eder ALDOMİROVTSİ'ye.

ALDO (*Anlamaz*). Ne diyorsunuz?

AKILLI. Çuval için bilet vermeyecek misiniz?

ALDO. Neden?

AKILLI. Bagaj...

ALDO (*Şaşkın*). Hangisi? Çuval mı bagaj?

AKILLI. Evet çuval bagajdır...

ALDO. Neden bagaj olsun ki? Alt tarafı yırtık bir çuval işte. Bavul, ya da ona benzer bir şey olsaydı. Naylon gibi bir şeyden yapılıyorsa neyse. (*Eli ile ne kadar önemsiz bir şey olduğunu tanımlar.*)

AKILLI (*Gözlerini gazeteden hiç ayırmadan*). Kontrol gelip de sekiz leva ödediğinizde anlarsınız bagaj olup olmadığını.

ALDO. İlk kez duyuyorum çuvalın bagaj olduğunu.

AKILLI. Bal gibi biliyorsunuz bu çuvalın bagaj olduğunu. Ama biz öyle bir halkız ki, yutturabilirsek mesele yok. Önemli olan binlerini kandırmak.

ALDO (*Yerinden kalkıp bir bilet daha atar*). Şimdi de halk için konuşuyor. Her zaman halk suçlu. Yalnız biz halkız, siz değilsiniz. (*Yeniden yerine oturur.*)

SESSİZLİK.

AKILLI gazetesini okumayı sürdürür. ALDO küsmüş sanki çuvalın yanında öylece oturur. Gülüşmeler duyulur. Otobüs 'ün kapısının önünde DELİKANLI ve KIZ görünürler. İkisi birden geniş olmayan kapıdan içeriye girmeye çalışırlar. Epeyce bir uğraşından sonra içeriye girmeyi başarırlar. Son sıraya doğru giderler. Birbirlerinin montlarını çıkarmaya çalışırlar. DELİKANLI, KIZ'ın pardesüsünü, KIZ ise DELİKANLI'nın montunu. KIZ, DELİKANLI'nın montunun yakasını kaldırır.

KIZ. Böyle daha çok yakışıyor.

DELİKANLI (*KIZ'ın yakasını kaldırır*). Sana da.

KIZ. Bana yakışmıyor. (*Yakasını indirir.*)

DELİKANLI, KIZ'ı kollarının arasına alır ve kulağına bir şeyler fısıldamaya başlar. Otobüsten içeriye AKILSIZ girer. 35-40 yaşlarındadır. Elinde bir ekmek ve teknik elemanların taşıdığı eski bir deri çanta vardır. Biletini atarak ortaya, pencerenin yanına oturur.

Onun arkasından bir viyolonsel – çello – kılıfı görünür kapıda. Yalnızca bir elin tuttuğu görülür kılıfı. Sonra elin sahibi de görünür. VİRTÜÖZ, orta yaşlı bir erkektir. Gözlüklü, saçları uzun ve sürekli arkaya doğru düşmektedir. Dikkatle

otobüsü inceler. Bir türlü nereye oturacağına karar veremez, arkaya mı öne mi? Viyolonsel önünde özenle taşıyarak sol yanda kimsenin olmadığı bir yere yaklaşır. Önce viyolonsel koyar. Daha doğrusu, bir bebeğe gösterilecek şefkatle, özenle nerdeyse oturtur viyolonsel. Kendisi de oturur, saatine bakar, parmaklarını mekanik bir alışkanlıkla açıp kapamaya başlar.

ALDO. Kemanı için neden bilet atmadı? Keman bagaj değil mi yoksa?

VİRTÜÖZ hiçbir şey söylemeden, küçümseyerek ALDO'ya bakar. Yanıtlamaya bile değer görmez ALDO'yu. AKILLI gazetesini okumayı sürdürür...

ALDO. Biz çuval için bilet atalım, o kemanı için...

Kimse yanıt vermez. Otobüse, üzerinde şık bir pardesü, 35 yaşlarında, saçları özenli, bakımlı, entel görünümlü bir KADIN girer. Pencerenin yanına oturur. Daha sonra 50 yaşlarında, entel görünümlü, pardesülü bir ERKEK biner otobüse. İlgisizce ama çok dikkatli inceler çevresini, KADIN'a doğru yürür.

ERKEK. Pardon, boş mu burası?

KADIN (*Bakmadan, kayıtsızca*). Buyurun.

ERKEK oturur ve elindeki pazar çantasını yanına koyar. Arkasına yaslanır ve çaktırmadan KADIN'a bakar. KADIN ilgisizce önüne bakar. ERKEK de aynı yöne bakmaya başlar.

ERKEK (*Torbanın yerini değiştirirken*). Rahatsız etmiyorum değil mi?

KADIN (*İlgisiz*). Hayır, rahatsız olmayın.

ERKEK. İnsan bilemiyor sonbahar bitti mi? Yoksa kış başladı mı?

KADIN. Siz meteoroloji uzmanı mısınız?

ERKEK. Uzun zaman durakta beklemem gerekti. Ben de ayırdına varamadım, sonbahar mı? Yaz mı?

KADIN. Bu sizi ilgilendirir.

Pencereden bakmaya başlar. Otobüse 50 yaşlarında, çapulcu görünüşlü, giysileri ütüsüz, yüzü traşsız, ayakkabıları boyasız SORUMSUZ biner. Elindeki filenin içinde iki ekmek, yoğurt, salatalık, maydanoz ve bir şişe rakı vardır.

SORUMSUZ. Az kalsın kaçıracaktım otobüsü. Son durak değil mi? Otobüs otobüs üstüne. Ha şu otobüs Aldomirovtsi için, diğeri de Obelya için. Ooof. *(Biletini atar.)*

ALDO. Ama bu Aldomirovtsi'ye gitmiyor mu?

SORUMSUZ. Hayır. Bu Şehiriçi Otobüsü. Merkeze gider. Görmüyor musun?

ALDO *(Sinirli)*. Nerden göreyim? Hiçbir yerde yazmıyor ki. Ne içerde ne dışarda. Böylece üçüncü defa otobüs değiştirmiş oluyorum. *(Çuvalı sürükleyerek yürür.)* Açıklayıcı bir yazı koyarlarsa elleri kopar sanki. *(AKILLI'nın yanından geçerken.)* Bagaj bileti de attırdın. Koltuğum senin olsun.

SORUMSUZ. Belli ki, amca hiçbir şey satamamış pazarda. Çuval dolu. Onun için de sinirli. Her şey için konuşuyor. Ah bu özel girişimciler. Her gün kapitalizmi doğuruyorlar. *(VİRTÜÖZ'ün omuzunu kabaca dırter eliyle. VİRTÜÖZ arkasına dönüp nefretle bakar SORUMSUZ'a. Hiçbir şey söylemeden önüne döner.)*

SORUMSUZ *(Onun bu hareketinden hiç rahatsız olmaz. AKILLI'ya)*. Siz ne diyorsunuz? Doğuruyorlar mı? Doğurmuyorlar mı?

AKILLI *(Gözlerini gazeteden ayırmadan)*. Bunlar ilkel durumlar.

SORUMSUZ. İkel durumlar ama doğuruyorlar. Pazarda görmüyor muyum sanki? *(Yerine oturur.)*

SESSİZLİK.

SORUMSUZ. Zamanında gidecek miyiz acaba?

AKILLI (*Karamsar*). Ben henüz rastlamadım. Eğer hareket ederse bu ilk kez olacak.

Koltuğa iyice yerleşir. Belirli bir süre hiç kimse konuşmaz. KADIN ve ERKEK birbirlerinin ilgisini çekmek için ayrı yönlere bakarlar. VİRTÜÖZ sabırsızca saatine bakar. Sevgililer sarmaş dolaş bir şeyler fısıldaşırlar.

SORUMSUZ. Kemanınız çok büyük.

VİRTÜÖZ (*Burnu havalarda, geri döner*). Pardon?

SORUMSUZ. Kemanınız çok büyük.

VİRTÜÖZ (*Aşağılayarak*). Keman değil bu.

SORUMSUZ (*Şaşırarak*). Değil mi? Ne o zaman?

VİRTÜÖZ. Konuşmadan duramaz mısınız siz?

SORUMSUZ. Neden? Rahatsız mı ediyorum?

VİRTÜÖZ. Rahatsız ediyorsunuz. (*Diğer koltuğa geçer.*)

SORUMSUZ. Sinir. Sinir. Çağdaş insan için en büyük hastalık. Bugün rahatsız oluyor, yarın sinirleniyor, ertesi gün de tımarhaneyi boyluyor. Bugünlerde oralara Psikiyatri Kliniği diyorlar. Ama ne derlerse desinler deliler için. Yeter ki sen rahatsız olma. Gene de korkma pek, çünkü orda da insanlar yaşıyor.

VİRTÜÖZ bu adamla tartışmanın kendi düzeyine uymayacağını anlayarak yerinden kalkıp ondan uzak bir koltuğa oturur.

SORUMSUZ. İşte böyle kemanlarının içinde çocuk taşıyorlar.

AKILLI (*Gazeteden gözlerini ayırır*). Kim taşıyor?

SORUMSUZ. Bunun içinde insan var. Yabancılara satıyorlar. Çünkü yabancılar az çocuk doğuruyorlar.

KADIN (*Ürpererek*). Rica ederim.

SORUMSUZ. Ellerinde taşıyamazlar ya. Uyuşturulmuş oldukları hemen görülür.

KADIN (*Eliyle kâbusu uzaklaştırmak ister gibi bir hareket yaparak*). Oooof...

VİRTÜÖZ sanki bu konuşma onu ilgilendirmiyormuş gibi görünür. Ama oldukça sinirli, hep saatine bakar. Elleriyle koltuğa vurarak tempo tutar.

SORUMSUZ (*VİRTÜÖZ'e bakar*). Kolay değil onların işleri. Çok tehlikeli. Bu yüzden sınırları hiçbir şeye dayanamıyor. Her şey onları rahatsız ediyor.

Diğerleri, istemeden de olsa, VİRTÜÖZ'e bakarlar. VİRTÜÖZ ise konuşmadan, herkese yukardan bakmayı sürdürür.

SORUMSUZ (*Dinler*). Galiba çocuk ağlıyor. (*Yeniden kulak kabartıp dinler.*)

AKILLI (*Gazeteyi bırakır*). Boş söz bunlar. (*Gene de dinler.*)

SORUMSUZ (*Viyolonsel'i göstererek*). Ha işte ordan...

AKILLI KADIN, ERKEK ve SORUMSUZ tedirginlikle dinlerler. Dışardaki rüzgârın se sinden başka hiçbir şey duyulmaz.

AKILLI. Bu rüzgârın sesi.

SORUMSUZ. Olabilir de olmayabilir de.

KADIN. Bu otobüs neden hareket etmiyor?

SORUMSUZ. Arkadaş içinde çocuk mu var, yoksa keman mı? Elini vicdanına koy; kadını tedirgin etme.

VİRTÜÖZ, nefretini gizleyerek ona bakar, yanıt vermeden önüne döner.

SORUMSUZ (*Elini kılıfa uzatarak*). Kılıfı açmanız gerekecek...

VİRTÜÖZ (*Ayağa kalkarak*). İzin vermiyorum. Benim âletimi kirletmenize izin vermeyeceğim.

SORUMSUZ. Eğer keman varsa neden ateşleniyorsun? (*Gene elini uzatır.*)

VİRTÜÖZ. Pis ellerini çek...

SORUMSUZ. Bu işin içinde bir iş var.

VİRTÜÖZ. Otobüse bindiğinizden bu yana olmayacak şeyler konuşuyorsunuz.

Hiçbir zaman şehiriçi araçla yolculuk yapmam ben. Ama bu semtten hiç taksi geçmiyor. Yarım saatten fazla bekledim. Şimdi anlıyorum ki yarım saat daha beklemeliymişim. Beklemem gerekirdi. Eğer stüdyo kaydım olmasaydı, bekleyecektim zaten. Böyle bir adam bir insanı bir ay içinde delirtir. (*Gidip AKILLI'nın yanına oturur.*)

AKILLI. Ama neden kılıfı açmıyorsunuz? Sanırım içinde hiçbir şey yok.

VİRTÜÖZ. Siz de çocuk taşıdığımı mı sanıyorsunuz? Akıllı bir insansınız oysa.

AKILLI. Mesele insanları rahatlatmak. İnanmıyorum kuşkusuz. Ama bütün kuşkuları ortadan kaldırmak için görmemiz yetecektir.

VİRTÜÖZ. Hayır.

AKILLI. Neden bu kadar ısrarlısınız?

VİRTÜÖZ. O zaman siz de pantolonunuzu indirin.

AKILLI. Pardon, anlayamadım.

VİRTÜÖZ. Pantolonunuzu indiriniz.

AKILLI. Siz ne söylediğinizin ayırında mısınız?

VİRTÜÖZ. Siz kadın mısınız yoksa erkek mi? Görmek istiyorum. Bana öyle geliyor ki siz, erkek gibi giyinmiş bir kadınsınız...

AKILLI. Saçmalıyorsunuz.

VİRTÜÖZ. Neden direniyorsunuz ki, yalnızca denetleyeceğim. Denetlemek güvenmenin en son derecesi değil mi? Anlaşılan istemiyorsunuz. Peki ben neden isteyeyim? Böyle saçmalıklar için kendisine hakaret edilmesine kim izin verir? Başından beri bir sorumsuz çıkmış saçmalıyor. Hiç kimseyi dinlemek zorunda

değilim. Siz de benim gibi bir yolcusunuz... (*AKILLI susar. SORUMSUZ hiç kimseden destek alamayınca oturur.*)

SESSİZLİK.

Sürücü nün sessizlikte yerine girdiği, kapının şiddetle çarpmasından anlaşılır. Kapılar gürültü ile kendiliğinden örtülür. Motor horlama gibi bir ses çıkarır birkaç kez... Sürücü'nün gaza bastığı duyulur.

Basma perde ile kapalı olduğundan, Sürücü Kabini içerden görünmez; dolayısıyla sürücü de... Perde sarsıntıdan itremeye başlar.

KADIN (*Fısıldar gibi*). Neden buraya oturdun?

ERKEK (*O da fısıldayarak*). Temiz burası.

KADIN. Benim yanıma oturmaman gerekiyordu. İkinci koltukta oturandan kuşkulaniyorum.

ERKEK. Galiba bir yerlerde görmüş gibiyim. Kalkayım mı?

KADIN. Hayır, daha kötü olur. Kalkarsan dikkatini çekmiş olursun. İnşallah öteki durakta bizim Enstitüden hiç kimse binmez.

ERKEK. Hayır. Mısırların arasında tam yarım saat hepsi binsin diye beklemedik mi?

KADIN (*Artık dayanamaz*). Ooof!. Canıma tak etti artık böyle yaşamak!. (*Herkes geriye dönüp bakar.*)

ERKEK. İyi de, başka yer yokmuş, oturmuşum. Ne olmuş yani?

KADIN. Nasıl ne olmuş? Otobüste hiç kimse yok.

ERKEK. Peki ne istiyorsun? Evi onlara mı bırakalım?

KADIN (*Kısıık sesle*). Bağırma!

ERKEK (*Fısıldayarak*). Onlara armağan mı edelim? Sanki köşklerimiz var.

KADIN. Biraz daha alçak sesle konuşamaz mısın?

ERKEK. Bundan daha alçak sesle konuşamam. Nerdeyse ses tellerim kopacak. Ses telleri hem bağılmaktan, hem de fısıldamaktan kopar.

KADIN. Bu bir kâbus. Hiç durmadan bağırıp çağırıyorsun.

ERKEK. Beni uyardıma hakkın yok. Biz seninle boşanalı çok oldu.

KADIN ansızın hıçkırmaya başlar. Yüzünü ellerinin arasına alır. ERKEK çevresine bakınıp KADIN'ın yanağını sevecenlikle okşar.

KADIN (*Hıçkırarak ama alçak sesle*). Daha fazla dayanamıyorum.

Dayanamıyorum.

ERKEK. Biliyorum. Başka çıkış yolu yok. Çocuklarımız nerde oturacaklar? Böyle yapmamız gerekiyordu.

KADIN. Dayanamıyorum. Enstitü'de sürekli soruşturuyorlar, tuhaf tuhaf bakıyorlar. Dayanamıyorum. Gücüm kalmadı.

ERKEK. İyi. İkinci kez evleniyoruz ve daireyi boşu boşuna armağan ediyoruz.

KADIN (*Normal sesle*). Ayrı yerlerde çalışsaydık. (*Yeniden alçak sesle.*) Bizi tanımasalardı. Böyle.

ERKEK. Saçmalama, nerede iş bulacaksın? Böyle bir bölüme sahip bir Enstitü başka yerde yok. Sabredeceksin. Yalnız beni sapık olarak tanıtmaya insanlara. İz bırakmasın diye çamaşır makinesinin hortumu ile dövüyormuşum çocuğu.

KADIN. Başka çare yoktu. Peneva'yı biliyorsun. Biliyorsun sülük gibi yapışır insana. O kadar iyi bir yaşamımız varken neden boşanmışız.?

ERKEK. Bale Okulundan çocuklarla yattığımı neden söyledin? İnsanlar koridorlarda beni gördüklerinde hemen kaçmaya çalışıyorlar yanımdan.

KADIN. Ama benden her zaman etkileyici bir şeyler söylememi istemiyor muydun? Şok etkisi yapsın ve daha başka soru sormasınlar diye.

ERKEK. Şok etkisi yaptı ve az daha işimden atacaklardı. Bugün Grup Başkanımız çağırıldı beni.

KADIN. Neden?

ERKEK. Her şey için. İçki, sadizm, Bale Okulu olayı, her türlü sapıklık ve benzeri için.

KADIN. Tanrım. Eee sonra?

ERKEK. Ne olsun daha. Beni eğitmeye karar verdiler. Her insanın bir zayıf yanı olurmuş. Benimkiler biraz aşırıymış.

KADIN. Neden sürekli içiyorsun? Karaciğerin mahvolacak.

ERKEK. Gizli alkolik olduğumu yayıyorsun. Çiçek kokamam, kuşkusuz alkol kokacağım.

KADIN. Peki İvanov'la neden kavga ettin?

ERKEK. Sarhoşların kavga etmesi gerekir de ondan. Yoksa kimse inanmazdı. Kuşkulananabilirlerdi.

KADIN. Ya peki benim için neler diyorsun? Sokak kadını olduğumu söylemişsin. Hadi onu anlıyorum, anlaşmıştık. Babamı zehirlediğimi söylemişsin; bu konuda seni bağışlayamam.

ERKEK. Ne söylemem gerekirdi ki? Hiç kimsenin dikkatini bile çekmedi.

KADIN. Ne söylediğin beni ilgilendirmez. Ama babamın anısına saldırmana da izin veremem.

ERKEK (*Yavaşça*). Bağırma.

KADIN. Ben baba katili değilim.

ERKEK. Yalnızca oturduğumuz daireyi korumak istediğimizi anlasınlar mı istiyorsun? Sonra neler olabileceğini düşünebiliyor musun? Toplum tepki gösterdiğinde, hem işten, hem de daireden olmaz mıyız?.

KADIN. Ama her şeyin bir sınırı var.

ERKEK. O kadar endişelenme. Bir sarhoşun söylediklerine hiç kimse inanmaz. Sana gelince sen de gözlerimin önünde flört edip durma.

KADIN. Ama bunu kanıtlamam gerek. Sokak kadını değil miyim ben?

ERKEK. Ama böyle büyük bir zevkle kanıtlamaman gerek.

KADIN. Nasıl?

KADIN dudaklarını ısırır, gözlerini kapayarak ağlamaya başlar. ERKEK önüne bakar, yüzünü buruşturarak. Otobüs gider.

KARARMA.

AKILSIZ (*VİRTÜÖZ'e*). Pardon. Değişik sokaklardan geçtiğimiz farkında mısınız?

VİRTÜÖZ. Değişik sokaklardan mı, hangi anlamda?

AKILSIZ. Baksanıza, yolumuzu izlemiyoruz.

VİRTÜÖZ (*İlgisiz*). Bir şey söyleyemem.

AKILSIZ (*Pencereden sokağı incelemeyi sürdürür*). Evet, bir kuruluşun yanından geçtik. Değirmen. Bu otobüsün yolunun üzerinde değirmen yok ki. Eminim bundan, çünkü on yıldır geçmekteyim bu yoldan.

VİRTÜÖZ (*Omuzlarını kaldırarak*). Olabilir. Bilmiyorum. Önemli değil.

AKILSIZ (*Belirli bir süre pencereden dışarısını izledikten sonra*). Yurttaşlar. Bir şey sorabilir miyim?. Nereye gidiyoruz?

AKILLI (*Gazeteyi katlayarak*). Ne demek istiyorsunuz?

AKILSIZ. Otobüsün nereye gittiğini soruyorum.

SORUMSUZ. Haydaa!. Aldomirovtsi için bir kişi daha.

AKILLI. Otobüsün nereye gittiğini bilmiyor musunuz?

AKILSIZ. Bildiğim için soruyorum ya.

SORUMSUZ. Yoldaş, sen de Aldomirovtsi'ye gidiyorsan şimdiden in.

AKILSIZ. Merkeze gidiyorum.

AKILLI. Niçin soruyorsunuz öyleyse?

AKILSIZ. Çünkü otobüs alışılmış yolundan gitmiyor. Zaten baştan yanlış saptı. Senti dolaşıyor, hep yanlış yollara giriyor.

AKILLI (*Dışarıya dikkatli bakar*). Size öyle geliyor. Dışarısı karanlık.

AKILSIZ. Sokakların tanınmayacağı kadar karanlık değil.

Sevgililer ve VİRTÜÖZ dışında herkes dışarıya bakmaya başlar.

AKILSIZ. Bir soru daha.

SORUMSUZ. Çok soru soruyorsun.

AKILSIZ. Şimdiye kadar durmamız gereken iki durakta durmadık. Neden?

(Aynı anda otobüs yavaşlayıp durur.)

SORUMSUZ. Endişelenmeniz gereksiz. Gördüğünüz gibi durdu işte.

Kapılar gıcırdayarak açılır. ALDO elinde çuval otobüse girer. Kapılar kapanır.

Otobüs hareket eder.

ALDO. İyi geceler. Bu otobüs Aldomirovtsi'ye gitmiyor mu?

SORUMSUZ. Ah hemşerim ah!. Otobüs tam tersi yöne gidiyor.

ALDO *(Bakınır)*. Ben bu otobüse binmiştim galiba.

SORUMSUZ. Kuşkusuz binmişsinizdir. Önemli değil. Gene buyur, otur.

AKILLI. Gördünüz mü? Burası ne de olsa durak. Herhalde otobüsün yönünü değiştirdiler.

SORUMSUZ. Bugünlerde gün aşırı değiştiriyorlar.

ALDO. Şansım yok otobüslerden yana. Bu dördüncü otobüs oldu. Biraz önce bir başka otobüse binmiştim.

AKILLI. Bindiğiniz yer durak değil miydi?

ALDO. Hayır. Otobüsü gördüm ve elimi salladım. Durdu.

AKILSIZ. Ben size doğru yönde olmadığımızı söylüyorum.

AKILLI. Ö kadar çabuk karar vermeyin. Belki durur.

ALDO. Şimdi ne yapayım ben? Gene inmem gerekli.

KARARMA.

Hiç kimse ALDO'yla ilgilenmez.

AKILSIZ. İşte gene sapıyoruz. Hiçbir zaman bu kadar virajlı yollardan geçmemiştik.

ALDO. Köye kadar bir hayli yol var. Böyle giderse geceyarısına kadar eve varamayacağız. (*Perdeye kadar yürür, aralayıp seslenir.*) Gene yanlış bindim, burada ineyim.

Otobüs yavaşlar, durur, kapılar açılır. ALDO çuvalıyla birlikte iner. Kapılar kapanır ve otobüs tekrar hareket eder.

AKILSIZ. Neden oturuyoruz? Sürücüye soralım.

AKILLI. Daha sessiz olun. Bağırıp çağırmayı bırakıp sorun sürücüye.

SORUMSUZ. Daha kestirme yollar var.

AKILSIZ. Bundan daha kestirmesi olabilir mi? Görmüyor musunuz nasıl zigzaglar çiziyoruz.

AKILLI. Sürücüye biraz daha güvenin.

AKILSIZ. Güvenim olmadığından değil, ama eve zamanında varmak istiyorum.

AKILLI. Eve zamanında varamayacağınız gibi bir duyguya neden kapılıyorsunuz?

AKILSIZ (*Saatini gösterir*). Saat ondokuz otuz. Şu anda Sredna Gora kavşağında olmamız gerekirdi. Çünkü tam bu anda kavşaktaki saate göre saatimi ayarlıyor olmalıydım. Gördüğünüz gibi bilinmeyen yerlere gidiyoruz.

AKILLI. Ben zamanında varacağımıza inanıyorum. Geri kalan sizin işiniz. Sizden tek bir ricam var, diğer yolcuları bu işe karıştırmayın. Ben sizin yerinizde olsaydım kuşkulanmazdım. Çünkü genç bir insan sayılırsınız.

AKILSIZ. Gençliğimle ne ilgisi var bu işin? Sizden emeklilik maaşı değil, otobüsün yolunu izlemesini istiyorum. Bunun için de mi staj gerekiyor yani?

SORUMSUZ. Çok soru soruyorsun.

AKILSIZ. Bu yolu ben yapmadım ya. Yorgunum. Bütün gün çalıştım. Eve erken gitmek ve kaynak yapmam gerekli. (*Elindeki âleti gösterir.*) Saat yirmi de geri vermem gerekli; sahibi Hasköy'e gidecek.

AKILLI. Hiç kimse bu otobüste uyumak istemiyor. Böyle asılsız olmayan nedenlerle neden sürücüyü gücendirelim?

AKILSIZ. Aslı olmayan mı? Kuşkularımız doğru. Öyleyse neden sormayayım sürücüye? Hem gücenecek ne var bunda?

AKILLI. Sürücüyle konuşmak yasak ama.

AKILSIZ. Yol değiştirmek de yasak, ama o değiştiriyor.

AKILLI. Nerden biliyorsunuz? Belki de yeni yoldan gidiyor.

AKILSIZ. Daha bu sabah eski yoldan geldik.

SORUMSUZ. Sabah eski yoldan gelmiş olabiliriz. Öğleyin değiştirilmiş olabilir. Yolu ne zaman değiştireceklerini sana mı soracaklar? Sen kendi işine bak.

AKILSIZ (*Sinirlenerek*). Ben kendi işime baktığım için onların da kendi işlerine bakmalarını istiyorum.

AKILLI. Çok gençsiniz ama içiniz kuşkularla dolu. Sizin yaşınızdayken biz inanç yüklüydük.

AKILSIZ. Burası otobüslerin gittiği bulvar değil.

AKILLI. Söylenip durmayın. Amaca her zaman kestirme yoldan gidilmez.

ERKEK. Neden sormasın? Korkulacak ne var?

KADIN. Sen karışma. Her zaman gittiğimiz yoldan gitmememiz daha iyi. Bizi tanıyan birisine rastlamamış oluruz.

AKILSIZ (*Kalkar*). Ben sormaya gidiyorum.

AKILLI. Son kez söylüyorum. Daha fazla rahatsız etmeyin sürücüyü. Akıllıca bir davranış olmaz.

SORUMSUZ. Ya otobüsü durdurup da hepimizi indirirse ne yaparız? Bu konularda ne kadar duyarlı olduklarını bilmiyor musun? Bijon anahtarını kafana geçirebilir. Otobüslerin bijon anahtarlarının da ne kadar ağır ve büyük olduğunu söylememe gerek var mı bilmiyorum. Otur oturduğun yerde.

AKILSİZ uyarılara karşın kabin'e gider ve perdenin arkasında kaybolur. Sessizlik. Yalnızca motorun horuldamaı duyulur. Birkaç dakika sonra perde aralanır ve AKILSİZ'in bedeni perdenin önüne yığılır. Tüm yolcular yerlerinden kalkarlar.

KADIN. Adamı öldürdü.

AKILLI. Ben size söylemişim rahatsız etmemesini.

SORUMSUZ. Herhalde çok yüksek sesle konuştu.

ERKEK. Ama nasıl vurabilir bijon anahtarı ile?

SORUMSUZ. Başka neyle vuracak? Tabii ki, eline ne geçerse onunla vuracak.

VİRTÜÖZ. Nasıl bir otobüs?

SORUMSUZ, KADIN, ERKEK AKILSİZ'ı kaldırırılar. Koltuğun üzerine koyarlar onu ve çevresinde dolaşırlar.

KADIN. Bir doktor var mı?

ERKEK. Su verin. Yok mu suyu olan?

SORUMSUZ. Rakı var. Önce yaşayıp yaşamadığına bakalım, israf olmasın.

AKILLI (*Yerinden hiç kalkmamıştır*). Bakın bakalım.

SORUMSUZ. Ayna ile daha kolay.

Herkes KADIN'a doğru döner. KADIN çantasını heyecanla karıştırır, ama aynayı bulamaz.

KADIN. Bulamıyorum.

ERKEK. Nefes alıyor.

AKILLI. Yalnızca eğitim amacıyla vurmuş, belli.

VİRTÜÖZ. Kendin de mi?

SORUMSUZ. Biraz güç gelecek kendine. Çok söyledik ama aldırmadı.

ERKEK. Yaralı.

SORUMSUZ. Dinlemedi. Dinleseydi gelir miydi bunlar başına? (*Şişeden uzun uzun içer.*)

VİRTÜÖZ (*KADIN'ın elindeki aynayı görür*). Verir misiniz? (*Aynayı alır, özenle siler ve korkudan bembeyaz olmuş kendi yüzüne dehşetle bakar.*)

SORUMSUZ (*VİRTÜÖZ'ü sakinleştirir*). Korkulacak hiçbir şeyi yok. Biraz yatması gerekli.

AKILLSIZ'ı öylece bırakırlar. Herkes eski yerine döner. Bir süre susurlar. Yalnızca arada sırada arka sıradan, sevgililerden gülüşmeler duyulur. Diğer yolcular birbirlerinden bile gizleyerek, salt kendileri için dışarıya bakarlar.

AKILLI. İlginç bir yol.

SORUMSUZ. Tilki gibi dolaşıyoruz.

ERKEK. Evet, yol biraz virajlı.

KADIN. Kötü değil.

AKILLI. Bu viraj mı? Yetmişsekiz virajlı bir yol bilirim.

ERKEK. Ama arada fark var. Eğer hepsini başarı ile geçebilirsen ellibin dolar kazanıyorsun o yolda.

AKILLI. Bir şeyi gözden kaçırıyorsunuz. Orda insan insanı sömürüyor.

ERKEK. Gözden kaçırmıyorum. Bir gerçek olduğu için söylüyorum.

AKILLI. Ama çoğu gözden kaçırıyor.

KADIN. O onlardan değildir. Halk Tiyatrosunun önünde Ferdinand'ı protesto edenlerden biridir.

ERKEK. Rica ederim.

KADIN. Doğru.

ERKEK. Hayır, protesto etmedim. O zaman üç yaşındaydım.

KADIN. Ama parktaydın değil mi?

ERKEK. Çocuk arabasında. Annemle birlikte.

KADIN. Düdük alıyordun.

ERKEK. Ferdinand gelmezden önce de alıyordum. Yeni alınmıştı düdük, yepyenyidi.

KADIN. Gerçekler daha önemli. Düdük almayabilirdin. Ya da yüzlerce kişi gibi o anda uyuyor olabilirdin. Ama sen düdük alıyordun. Düdük alıyordun. Uyumuyordun.

AKILLI. Siz nerden biliyorsunuz?

KADIN. Biz. Biz. Okulda aynı sınıftaydık. Bütün okul da biliyordu bu durumu.

SESSİZLİK.

ERKEK. Kurdu kuzuların yanına getireceksin.

KADIN (*O da fısıldayarak*). Sen neden inkr ediyorsun ki?

ERKEK. Etmiyorum. Ama bu çok gülünç.

KADIN. Neden? Diğerlerinin hiçbir etkinliđi yok. Ancak. Sen faal bir insansın.

ERKEK (*İini ekerek*). Faal ama dul.

KADIN. Ne var ki bunda? Faal insanlar dul olamazlar mı?

SESSİZLİK.

KARARMA.

SORUMSUZ. Bir şeyler yapsak.

AKILLI. Ne yapabiliriz ki?

SORUMSUZ. Ne bileyim? Böyle giderse salatalıklar mahvolacak. Salatada bile kullanamayacağım.

AKILLI (*Gözleriyle işaret ederek koltuğun üzerinde yatmakta olan AKILSİZ'ı gösterir*). Temeli attık nasılsa.

VİRTÜÖZ (*Sinirli sinirli otobüste dolaşır*). Korkunç.

AKILLI. Rahatsız edici olan ne?

VİRTÜÖZ (*Belirsizce çevresini gösterir*). Bu. Bir insan yatıyor. Virajlar.

Dışarısı karanlık.

AKILLI. Burda gece. Ama şu anda diğer yarım kürede gündüz. Yapılacak hiçbir şey yok.

VİRTÜÖZ. Ben şu anda geçtiğimiz sokaklarda demiştim.

AKILLI. Bunu hepimiz görüyoruz. Sizin bir öneriniz var mı?

VİRTÜÖZ. Ben mi? (*Başıyla hayır işareti yapar*) Hayatta hiçbir zaman hiçbir şeyi önermemişimdir. (*Gururla*) Evet hiçbir zaman.

Sessizlik. AKILSIZ yavaşça hareket eder koltukta. Herkes ona doğru döner. O ise öbür yanına döner.

SORUMSUZ. Ne olursa olsun... Ben gidiyorum. (*Rakı yudumlar.*)

AKILLI. Çok yaklaşmayın. Uzaktan konuşun.

AKILSIZ. Biliyorum. Bir bijonluk uzaktan. Uzaktan duyulmaz.

ERKEK. Çünkü motorun gürültüsü çok.

SORUMSUZ. Bir bijonluk uzaklık, ya da iki üç. Şey. Siz rakıyı hazırlayın gene de. (*Şişeyi ERKEK'e uzatır. SORUMSUZ kabin'e yönelir. Perdenin arkasında kaybolur. Herkes yerinden kalkar ve merakla bekler. ERKEK rakı şişesini açar. Bir süre bekleyiş sürer.*)

VİRTÜÖZ (*Eliyle tanımlar*). Gırtlığına.

AKILLI. Olur mu? Güçlü bir erkek o. (*Koltukta yatmakta olan AKILSIZ'ı gösterir.*) Hem artık deneyimimiz var.

KADIN. Uuuuf. Öyleyse neden çıkmıyor?

Biraz sonra sağ salim , üstelik gülerek SORUMSUZ görünür perdenin arasından.

SORUMSUZ. Ekmek almaya gidiyoruz.

Herkes şaşkın. ERKEK mekanik olarak birkaç yudum rakı içer.

ERKEK. Nasıl yani?

SORUMSUZ. Açık fırın arıyor. Üç ekmek yeterliymiş (*AKILSIZ'ı gösterir.*)

Adam haklıymış. Gittiğimiz yol otobüs yolu değilmiş. Çünkü o yolda fırın yok.

KADIN. Evde çocuklarımız bekliyor. Otobüsle alışveriş yapılamaz ki...

SORUMSUZ. Söyledim.

ERKEK. Eeee?

SORUMSUZ. “Ben insan değil miyim, benim çocuklarım yok mu? Sizinkiler ekmek yesin de benimkiler taş mı yesinler,” diyor.

ERKEK. Ya bir trende olsaydık ve makinist ekmek almak için dolaşsaydı? Bunun sonu neye varır? Düşünebiliyor musunuz? Ekmeklerini daha önce alsaydı.

SORUMSUZ. Ne zaman alsın? Hep direksiyonun başında. Üstelik, ekmek almadan eve gittiğinde karısı içeri sokmuyormuş. Hem karısının da ekmek alacak zamanı yokmuş. Ondan sonra da bütün gün aç kalıyorlarmış.

AKILLI. Mantıklı.

VİRTÜÖZ. Ne memleket.

ERKEK. Ne zamana kadar ekmek arayacağız?

AKILLI. Bulana kadar.

SORUMSUZ. Yakınlarda bir fırın varmış. Üç dakikalık bir yol.

SESSİZLİK.

Otobüs bir süre daha gider ve sonra durur. Kabin kapısının açıldığı duyulur.

Fırın tarafında oturanlar alınlarını pencereye dayarlar.

SORUMSUZ. Fırına gidiyor.

ERKEK. Ekmek satan kadın para sayıyor.

AKILLI. Olamaz!. Kapamış.

ERKEK. Rezillik!.

AKILLI. Tam insanların ekmek alacakları zaman.

KADIN (*Pencereye vurur eliyle*). Acaba açacak mı kadın?

AKILLI (*Sinirli*). Para saymayı sürdürüyor. Amma da milletiz ha!.

SORUMSUZ. İçeriye almayacak sürücüyü.

KADIN. Dönüyor.

Kabin kapısı gürültüyle örtülür. Otobüs yeniden hareket eder.

SESSİZLİK.

Bir süre sonra otobüs durur. Kapılar açılır. ALDO girer çuvalıyla.

ALDO. İyi geceler. Bu otobüs Aldomirovtsi'ye mi gidiyor?

SORUMSUZ. Bakın hele, bu adam henüz ulaşamamış gideceği yere.

ALDO. Nasıl ulaşayım? Yürüyerek varılmıyor ki.

ERKEK (*Sinirlenerek*). Nasıl düştün buraya?

ALDO. Nerede bir otobüs görsem elimi kaldırıp durduruyorum. Eğer durursa

binip soruyorum. Ama hiçbirisi gitmiyor. Bütün gece bu böyle sürüp gidiyor.

Ama, durun. Ben bu otobüse bindim galiba.

SORUMSUZ. Önemli değil, yalnız iki üç kez.

ALDO (*Başıyla VİRTÜÖZ'ü işaret eder*). Kemandan tanıyorum. Buraya da binmiş. Yerin dibine mi battı bu Aldomirovtsi? Şimdi ne yapayım ben? En iyisi kalayım. Gidişata bakılırsa bu otobüs Aldomirovtsi'den de geçebilir.

ALDO son sıralara doğru çuvalı sürükler. Ama uzun uzun öpüşmekte olan sevgilileri görerek utanıp durur. Önüne gelen ilk koltuğa çöker. Aynı anda otobüs durur. Kabin kapısının açıldığı duyulur. DELİKANLI, ALDO ve AKILSIZ dışındakiler alınlarını pencereleere dayayıp izlerler sürücüyü.

ERKEK. Bu kez açık.

SORUMSUZ. Girsin bakalım.

KADIN. Fırın çok düzenli, bravo. Tertemiz.

ERKEK. Satıcı kadın da öyle. Bakın, önlüğü ne kadar temiz, parlıyor.

AKILLI. Ne bekliyordunuz?

ERKEK. Beklentim buydu.

SORUMSUZ. Kadın çok güzel.

ALDO (*Yerinden kalkar*). Kim?

SORUMSUZ. Satıcı kadın. Bravo. Çok güzel.

ALDO (*Aceleyle*). Nerede? Göremiyorum.

SORUMSUZ. Nasıl da gülüyor? Sürücüyü kıskanıyorum doğrusu. Neden ben de inmeyeyim?

ERKEK. Eyvah, sürücü neden sinirlenmiş olabilir?

KADIN. Tezgâhı tekmeliyor.

SORUMSUZ. Geri dönüyor.

AKILLI. Ekmek bitmiş.

Kabin kapısı kapanır. Motor çalışır, otobüs hareket eder. Ama herkes hâlâ dışarıya bakar. Sonra yavaş yavaş yerlerine dönüp otururlar.

ALDO (*AKILSIZ'ı fark eder*). Bu oğlan neden yatıyor?

AKILLI. Fenalaştı.

ALDO. Rakı kokuyor. Fazla içmiş, fenalaşmış.

SORUMSUZ. Kendine gelebilmesi için çok az içirdik.

ALDO. Ne kadar kendine geldiği ortada.

Belirli bir süre otobüste sessizlik. Dışarda yanan sokak fenerleri içerdekilerin yüzlerini aydınlatır.

ERKEK. Bu olay çok uzadı.

AKILLI. Hangi olay?

KADIN (*ERKEK'e*). Sen karışma.

VİRTÜÖZ. Gerçekten de bu rezillik nedir?

AKILLI. Hangisi?

VİRTÜÖZ. Sizin konuşmalarınızdan haberim yok ama şimdiye kadar çoktan varmamız gerekirdi. Fırınların önünde neden duruyoruz?

AKILLI. Sürücü çocuklarına ekmek alacak. Tüm insanların ekmeğe ihtiyaçları olduğu konusunda ayrı mı düşünüyoruz yoksa?

VİRTÜÖZ. Kuşkusuz ben de sizin gibi düşünüyorum. Başka bir deyişle özgürlük, eşitlik, kardeşlik. Eee bundan ne çıkar? Önemli olan gideceğimiz yere neden ulaşamıyoruz?

AKILLI. Çünkü ekmek arıyoruz.

VİRTÜÖZ. Ama bu olacak iş değil. Bant kaydı yapacağız. (*Ayağa kalkıp sinirli sinirli dolaşmaya başlar.*) Beni yüzonyedi kişi bekliyor. Bütün Filarmoni orda. Anlıyor musunuz? Orkestra şefi de orda. Anlıyor musunuz? Stutgard Operasının orkestra şefi de orda. Artı koro. Biz ekmek ararken korodaki insanların ne yapmalarını bekliyorsunuz?

AKILLI. Bunu bilemem. Çünkü koro sorumlusu değilim.

VİRTÜÖZ. Bunu biliyorum. Belli oluyor zaten. Bu konuda kimseyi de kandıramazsınız. Benim sorum başka. Tüm bu insanlar ne yapacak? İkiyüz küsur insan, dile kolay. Hepsi de tanınmış müzisyenler. Olağanüstü profesyoneller, tonmaysterler. Orkestra şefinin kim olduğunu biliyor musunuz? Birkaç konser için kaç bin dolar ödediğimizi biliyor musunuz? Bu gece

yapılacak kayıt için sözleşmenin yapıldığından haberiniz var mı? Size soruyorum var mı?

SESSİZLİK.

SORUMSUZ. Hayır bilmiyor.

VİRTÜÖZ. Haberi olmadığı belli. Alnında yazılı. Leopold Von Brauhentseoler?

ALDO. Kim?

VİRTÜÖZ. Bu geceki kayıt için uçakla geldi ve yarın sabah yeniden uçacak.

ALDO (*Şaşırtır*) ...

VİRTÜÖZ. Uluslararası bir skandal yaşanacağını biliyor musunuz? Bu etkinlik UNESCO'nun, anlıyor musunuz? Uluslararası kültürel bir işbirliği. Ülkeler omuz omuza vermişler ve ortaya bir kültür diyalogu çıkmış. Sonuç olarak bu bir savaş, ama barış için. Gezeganimizi kurtarmak için. Biz ne yapıyoruz, ekmek arıyoruz. (*Yerine oturup terini siler.*) Anlamıyorum. Yalvarırım açıklayın bana. Ben hiçbir şey anlayamıyorum.

SORUMSUZ. Anlamayacak ne var? Her şey ortada.

KADIN. Evde iki çocuk bekliyor beni. İki çocuk olduğundan da emin değilim aslında. Büyüğü, küçüğü çocuk bahçesinden alıyor. Almış mıdır acaba? Sürekli unutuyor. Son defasında polisle aradık. Nerde bulduğumuzu biliyor musunuz? İstasyonda. Uyumuş kalmışlar. Pavlikeni'de oturan büyükannelerine konukluğa gidiyorlarmış. Pavlikeni'nin nerede olduğunu biliyor musunuz? (*ERKEK elleriyle yüzünü kapar.*)

SORUMSUZ. Pavlikeni, Gorna'dan sonra geliyor...

KADIN. Önce mi sonra mı geldiğinin ne önemi var? Bunlar iki çocuk. Birinin yaşı yedi diğerinin üç.

ALDO (*Ağzıyla*). Cık cık cık...

KADIN (*Ağlamaya başlar*). Kimbilir şimdi neredeler? Yaşıyorlar mı? Bir an evvel eve dönüp çocuklarımı görmek istiyorum.

ERKEK (*Gözleri yaşlı*). Sakin ol. Sakin ol.

SORUMSUZ. Benim işim kolay mı? Bir şişe rakının yarısını mahvettik...

(*AKILSIZ'ı gösterir*) Salatalıklar pörsüdü. Babamın ölüm yıldönümünü anmak için kardeşim evde bekliyor beni. Nur içinde yatsın babam. Kardeşim şu anda bana küfrediyordur, içip bir yerlerde takıldığımı sanarak. Gittiğimde bana “Bari babamızın ölüm yıldönümünde gelseydin,” diyecek. Ve ekleyecek: “Babamız için birer kadeh birlikte içemez miydik?” Siz de tanıksınız içtim mi içmedim mi? (*“Tanık” sözcüğünü duyunca herkes sırtını döner.*) Bu benim için gerçek bir ölüm. Hiç kimse bana inanmıyor. Konuşuyorsun, yüreğini açıyorsun ama heyhat!. Hem gözünün içine bakıyorlar hem de inanmıyorlar. Bu koşullarda yaşayabilirsen yaşa.

ALDO. Beni bekliyorlar ama benimkisi bambaşka. Aldomirovtsi’den ya geçeriz ya geçmeyiz. Konuşmuyorum artık.

AKILLI (*Yalnız kaldığını görünce*). Arkadaşlar beni yanlış anladınız. Ben de yolcuym. Benim de çocuklarım var. Benim de kardeşim var. Benim de sorunlarım var. Sorun akıllı olmamızda. Duygusal davranmayalım. Peki öyleyse, ne öneriyorsunuz?

SORUMSUZ. Ne önerirseniz önerin, değişen bir şey yok. Canıma tak etti. Sürücünün yanına gidip durumu anlatacağım artık.

Rakıdan bir yudum içip ERKEK’e de uzatır. Sonra perdenin arkasına gider. Diğerleri sabırsızca dönmesini beklerler. ERKEK rakı şişesinin kapağını çıkarır, VİRTÜÖZ aynayı silerek hazırlar.

KADIN. Tanrım, başarması için ona yardım et.

AKILLI. Şansımız fifti fifti.

ALDO (*Anlamaz*). Ne?

AKILLI. Yarı yarıya yani. Başarabilir ya da başaramaz.

ALDO. Yarı yarıya olan ne?

ERKEK. Çok gecikti.

Perdenin arkasından SORUMSUZ çıkar. Söylediklerini sürücünün anlayamamış / kavrayamamış olduğu anlaşılır. Şaşkınlık içinde susar.

AKILLI. Eee?

ERKEK. Ne oldu?

SORUMSUZ. Koprivštitsa'ya gidiyoruz.

Yolcular inanmak istemeden birbirlerine bakarlar.

KADIN. Olamaz.

VİRTÜÖZ. Bu olanaksız.

AKILLI. Nasıl?

ALDO. Aldomirovtsi'den geçecek miyiz?

ERKEK. Şaka yapıyorsunuz.

SORUMSUZ (*Kafasını sallar*). Hayır!.

Herkes yerinden fırlar ve pencerelere yapışırlar. Sevgililer ve AKILSIZ dışında tümü de dışarıya bakarlar.

KADIN. Burası bir ova?

VİRTÜÖZ. Aman tanrım!... Kent dışındayız.

ERKEK. Bu olamaz!.

AKILLI. Tarlalar ne güzel sürülmüş...

ALDO. Demek ki gideceğim yer değil.

Herkes yavaşça yerine döner. Bir süre sessizlik sürer. Yalnızca otobüsün sesi vardır.

ERKEK. Ama neden Koprivštitsa?

SORUMSUZ. Oralıymış. “Artık açık fırın bulamayacağım,” diyor. “Bulsam da artık nasıl ekmekler kalmıştı,r” diyor. Annesi orda yaşıyormuş. Ekmek yaparmış kendisine, bir de piliç koyarmış içine. (*Şaşkın sürdürür.*) Annesi çok güzel hamur yoğurmuş. Öyle ekmek yaparmış ki hiçbir yerde bulamazmışsın. Ekmeğin üzerini süslermiş üstelik. Kıtır kıtır, mis gibi kokarmış. Çocukluğunun geçtiği yerlerde, babasının haydutlar için türküler çağırdığı, yıldızların parıldadığı, ormanın sustuğu, yalnızca bahçenin içinden akan dereciğin sularının, ayın ışıklarının altında altın gibi parıldadığı yerlerde... Çok güzelmiş oralar. Hayıflanıyor böyle güzel yerleri az anımsadığı için.

Herkes susar. Nostalji dolu bir atmosfer. Sanki herkes baba ocağını anımsamış gibidir.

ERKEK. Demek Koprivštitsa.

AKILLI (*Anılarıyla dopdolu*). Koprivštitsa. Tüfek. Kanlı mektup. Benkovski. Düşmanın kalbine hiçbir zaman iyileşemeyecek olan bir yara açtım. Onu hiç kimse kurtaramaz artık.

KADIN. Bu şiir baba ocağına.

VİRTÜÖZ. Ne şiiri, ne gecesi? Koprivštitsa’ya yüz kilometre yolumuz var daha. Rica ederim, kaydım var benim.

AKILLI. Annelerimizi, babalarımızı ne kadar seyrek anımsıyoruz. Onlar için hiçbir zaman yeterli zamanımız yok. Ne kadar iyi olur onları sık sık gidip görsek. Tıpkı sürücü gibi. Biraz söyleşsek onlarla. Çünkü onlar yaşlı, birer birer gidiyorlar bu güzelim dünyadan. Birkaç iyi söz bile yeterli onlar için. Onu bile esirgiyoruz. Sürücü annesini görmeye neden gitmesin ki?

VİRTÜÖZ. Gitsin ama yarın. Bugün bant kaydım var benim. Yarın istediği yere gitsin.

AKILLI. Haklı değilsiniz. Siz nasıl müzisyensiniz? Müzik aklınıza bile gelmiyor. Düşünebiliyor musunuz?

ALDO. Zaten orayı hiç görmemiştim.

SORUMSUZ. Koprivştitsa'ya yaramayabiliriz.

ERKEK. Nasıl yani? Peki nereye varacağız?

SORUMSUZ (*Karamsar*). Hiçbir yere ulaşamayız biz.

AKILLI. Elbet bir yere varacağız.

SORUMSUZ. Eee kuşkusuz ulaşacağız. (*Yukarıyı gösterir*) Oraya. Yukarıya. (*Havayı gösterir.*)

AKILLI. Yukarı nere?

SORUMSUZ. Havaya.

VİRTÜÖZ. Neler konuşuyorsunuz? Sizi uyarıyorum. Kaydım var. Sizi uyarılmıştım. Siz uyarılmıştınız.

KADIN. Durun durun. Nasıl havaya?

SORUMSUZ. Sürücü içiyor.

AKILLI. Ne içiyor?

SORUMSUZ. Üzüm rakısı. Doğrudan şişeden.

AKILLI. Korkunç bir şey. Hemen neden söylemediniz?

SORUMSUZ (*Karamsar*). Ne zaman söyleyeyim? Siz hemen şiir okumaya başladınız.

AKILLI. İnanmıyorum.

VİRTÜÖZ. Ben de.

ERKEK. Bu inanılacak bir şey değil. İş başındayken içemez. Çünkü o, yolcuların yaşamından sorumlu.

KADIN. Sürücüye iftira atıyorsunuz. Otobüs sürücüleri hiçbir zaman içmezler.

ALDO. İçmezler mi?

SORUMSUZ. Gidin kendiniz görün öyleyse.

AKILLI önlemini alarak perdenin yanından içeriye bakar. Yalnızca kafasını sokar içeriye. Sonra umutsuzca yerine döner. VİRTÜÖZ sinirlenerek içeriye bakar. Bembeyaz bir yüzle yerine oturur. Bu kez KADIN kalkar, ancak ERKEK onun omuzlarına dokunarak oturmasını sağlar ve kendisi bir tutsak gibi perdeden içeriye kafasını sokar. Sonra bembeyaz bir yüzle, telaşla yerine oturur, KADIN'ın elini tutar, güçlüce sıkar...

ALDO. Herhalde benim gitmeme gerek kalmadı.

KARARMA.

SORUMSUZ. Karşımıza çıkacak ilk uçuruma atacak bizi.

Aynı anda büyük bir gürültü duyulur. Gıcırtilar. Karşıdan gelen ışıklar bir an herkesi kör eder sanki. Otobüs sağ yana yatar. Herkes o yandaki koltukların altına düşer. Belli ki iki-üç ağır vasıta ile karşılaşmışlardır. Herkes yavaş yavaş yerden kalkar, koltukların altından çıkar.

AKILLI. Başka araçlara çarpabiliriz. Ne yapalım? Değerli hayatlarımız tehlikede.

ALDO. Ben size Aldomirovtsi'den geçmemizi öneriyorum.

AKILLI. Şakanın sırası değil. Hayatımız söz konusu. Herkesin olaya çok ciddi bakmasını istiyorum.

ALDO. Şaka değil, gerçek. Eğer öleceksek Aldomirovtsi'ye yakın bir yerde ölelim. Çünkü orda parası ödenmiş bir mezarım var.

Herkes dehşete kapılır.

ERKEK (*Umutla*). Belki de şişenin içindeki rakı değildir.

AKILLI. Kola mı yoksa?

ERKEK. Su olabilir. Çoğu insan, suyu rakı şişesinden içiyor bugünlerde.

SORUMSUZ. Ben rakı alırken, o, durakta rakı içmeye başlamıştı.

AKILLI. Neden bize söylemediniz bu durumu?

SORUMSUZ. O'nun bu sürücü olduğunu bilmiyordum ki. Hatta şimdi de bilmiyorum. Kafa çekenlerin hepsi de otobüs şoförleriydi. Lıkır lıkır içtiler.

AKILLI. Hayır hayır su olamaz. Madem ki sürücünün memleketine gidiyoruz, su değil içtiği.

VİRTÜÖZ. Rica ederim böyle şakalar yapmayın. Bu ne demek oluyor böyle?

Önce ekmek, sonra memleket, şimdi de rakı. Sizi uyarmıştım. Kaydım var benim. Artık sizin küçük şakalarınızda rol alamam. Ne kadar gülünç bir durum olsa da rol alıp oynayamam.

AKILLI. Ortada şaka yok. Sorun da burda zaten. Durum o kadar ciddi ki ne yapacağımızı düşünemiyorum. Ne yapalım? (*Kalkıp gezinir*) Ne yapalım? Siz de düşünün.

SORUMSUZ (*Rakı şişesini çıkararak*). Biraz içelim.

AKILLI. Yeter. Böyle bir zamanda.

SORUMSUZ. Neden? Zamanlama çok uygun. Korku merkezlerimiz rahatlasın biraz. Savaşta saldırıdan önce askerlere biraz içirirler. Burada hepimiz için birer yudum çıkar. Savaşta sağ kalma şansı daha çok. Birer kurşun isabet etmeyebilir. Ama şimdi her an bir uçurumun dibini boylayabiliriz. Şansımız binde bir bile değil. Geç olmadan içelim.

SORUMSUZ rakı şişesini ERKEK'e uzatır. ERKEK alır, bir yudum içip KADIN'a uzatır. KADIN sanki onunla sonsuza kadar bir daha görüşemeyeceklermiş gibi bir görüntüyle bakarak içer, şişeyi VİRTÜÖZ'e verir. O da bir yudum alıp AKİLLİ'ya uzatır. AKİLLİ duraksar ancak içip ALDO'ya uzatır. Sanki bir kutsal tören gibi.

ALDO. Gençler içmeyecekler mi?

AKILLI. Haklısın. Onların da birer yudum içmeye hakları var. Belki bir şey düşünebilirler. Şimdi gençler çok yetenekli. Hey gençler. Gelir misiniz buraya?

DELİKANLI (*İsteksiz*). Ne var?

AKILLI. Gelin biraz.

DELİKANLI. Kalbimiz sizden yana.

GENÇ KIZ. Biraz ise gidelim.

DELİKANLI. Kalben onlarla birlikte olduğumu söyledim. (*Kızı belinden sarar.*)
Bedenimiz burda kalsın.

GENÇ KIZ. İnsanlar bizi çağırıyor. Kabul edelim.

DELİKANLI. O kadar istiyorsan olur. (*Diğerlerinin yanına giderler*) Aaa. Siz içki içiyorsunuz.

GENÇ KIZ. Kimin doğum günü burda? Suçlu kim?

AKILLI. Dinleyin biraz. Buradaki olaylardan uzak kaldınız. Herhalde olanları bilmiyorsunuz.

DELİKANLI. Bilmemiz gerekenler ne?

AKILLI. Burada bazı olaylar oldu. Her nasılsa. En önemlisi şu anda
Koprivštitsa'ya gidiyoruz.

BİRLİKTE (*Sevinçle*). Olamaz!. Yaşasın!.

DELİKANLI. Bütün gece birlikte olacağız.

GENÇ KIZ. Olağanüstü.

DELİKANLI. Merkeze gitmiyor muyduk? Bunu nasıl becerdiniz? Kralsınız siz.

Aynı anda otobüs bir kamyonla karşılaşır. Işıklar yolcuları kör eder gene...

Bazıları koltuklardan düşer.

DELİKANLI (*Sevinçle*). Hey be!. İki tekerlek üzerinde başardı. En büyük sürücü, başka büyük yok.

SORUMSUZ. Ne olup bittiğini gerçekten de anlamıyor musun?

DELİKANLI. Ne olmuş yani? Koprivštitsa'ya gidiyoruz. Yeter ki açık bir meyhane bulabilelim.

GENÇ KIZ (*Sanki sipariş verir*). Bana karışık bir ızgara.

DELİKANLI. Bir de büyük votka.

SORUMSUZ. Sen karşıdan gelen kamyonla aramızdaki yakınlığı gördün mü?

DELİKANLI (*Hayranlıkla*). Tozunu alıp geçti. En büyük sürücü başka büyük yok.

AKILLI (*Bağırır*). Dikkat edin. Şimdi çarpışacağız. Çünkü sürücü rakı içiyor.

DELİKANLI. Ben votkayı salık veririm.

AKILLI. Doğrudan şişeden hem de...

DELİKANLI. Sizi şaşırtan bardaktan içmeyişi mi yoksa?

AKILLI. Anlamıyor musunuz? Sürücü sarhoş oluncaya kadar yaşayabileceğiz. Sonra ver elini tahtalıköy.

DELİKANLI. Bunun için mi tedirgin oluyorsunuz? Tüm Avrupa, hem içiyor hem de sürüyor. Bu normal. Biz de, kimbilir neler oldu dedik. (*DELİKANLI kızı tutup götürür.*)

AKILLI. Görüyorsunuz, şimdiki gençler için her şey tozpembe.

ERKEK. Belki de sudur. Rakı olduğunun garantisi var mı?

AKILLI. Boş umutlar.

ALDO. Fifti fifti.

KADIN. Kuşkusuz su olabilir. Neden en kötüsünü düşünelim?

AKILLI. O zaman en iyisini düşünelim. İstanbul'a geziye gidiyoruz. (*Susar.*)

Düşleri bırakıp konuşalım. Konuyu akıllıca dile getirelim. O'na O'nu anladığımızı söyleyelim. Biz de insanız. Sonuç olarak hümanizm çağında yaşıyoruz. Sonra da duruma göre hareket ederiz.

SORUMSUZ (*Karamsar*). Hareket ederiz. Nasıl hareket edeceğimizi bilmiyorum sanki?

AKILLI. Önce zemini hazırlayalım. O'nun nasıl psikolojik bir durum içinde olduğunu anlayalım. Neşeli mi? Sinirli mi? O'na nasıl davranacağımızı saptayalım. Bu çok önemli. Çünkü başarı için önkoşul bu.

ERKEK. O zaman zemini hazırlayalım. Kim yapacak bunu?

AKILLI (*SORUMSUZ'u gösterir*). İçimizde en deneyimli o.

SORUMSUZ. Bir sonuç çıkmayacak ama günah benden gitsin.

SORUMSUZ perdenin arkasında kaybolur. Diğerleri sabırsızlıkla beklerler.

VİRTÜÖZ. Bana öyle geliyor ki bu yaptığımız gereksiz. Tiyatro oynamaya ne gerek var şimdi?

AKILLI. Saklambaç mı oynayalım? Ülkemizin güzelliklerini görmeye gidiyormuşçasına bir mutluluk görüntüsü mü çizelim? Ellerimizi kollarımızı bağlayıp olayları rastlantılara bırakamayız.

SORUMSUZ perdenin arkasından çıkar ve otobüsün ortasında toplanmış olan yolcuların yanına gelir.

SORUMSUZ. Size söylemiştim. Duymak bile istemiyor.

AKILLI (*Şaşkın*). Neyi duymak istemiyor?

SORUMSUZ. Hiçbir şey kabul etmiyor. İsteyen inebilir, ben Koprivştitsa'ya gidiyorum diyor.

KADIN. Ama bu insanın olmadığı ovaya, bu kayaların arasına nasıl inelim? Deli midir nedir?

ERKEK. Hangi araçla geriye döneriz?

VİRTÜÖZ. Neden incekmişiz? O zaman bu gece ulaşamayız evlerimize.

KADIN. Böyle bir şeye hakkı yok.

SORUMSUZ. Bir daha bana olmayacak şeyler için gelmeyin dedi. Yanına gelen birisi olursa başına bijon anahtarı ile vuracaktı. Zaten kabini de içerden kilitleti.

KARARMA.

ALDO. Otobüslerden yana hiç şansım yok. Bir varabilsem, başka hiçbir şeyin önemi yok benim için.

Sessizlik. Herkes kendi dünyasında. Yalnızca pencerelerin tıngırtısı ve aracın sesi.

AKILLI (*Kararlı*). Ben iniyorum. Bir uçurumda gebermektense bu ıssızlıkta sabahlamayı seçiyorum ben. Hoşçakalın. (*AKILLI çantasını alıp kapıya yürür.*) Hey arkadaş inecek var. (*Kabinde hiçbir hareket yoktur.*) Arkadaş inmek istiyorum. Hemen. Rica ediyorum.

ERKEK. Duymuyor.

SORUMSUZ. Böyle olmaz. Kabine gitmen gerek.

AKILLI. Evet bana da indirsin bir tane.

VİRTÜÖZ (*Ansızın*). Ben de iniyorum sizinle. (*Elindeki aletle AKILLI'nın yanına gider. İki de basamaklarda durmuş, beklerler.*)

VİRTÜÖZ. Eeee?

AKILLI. Sizin gitmeniz daha uygun olur. En azından daha gençsiniz.

VİRTÜÖZ. Ben yaralı yatarken siz inebilesiniz diye mi? İsterseniz birlikte gidelim.

AKILLI. Fazla kurbana gerek yok. Birimiz yeter.

VİRTÜÖZ. O biri de benim öyle mi? O zaman siz gidin ben kalayım. (*Yerine oturur. AKILLI biraz bekler. Sonra cebinden bir beyaz mendil çıkarıp gazeteye*

bakar, çok özenle ayakkabıların ucuna basarak, beyaz mendili perdenin arkasına uzatır. Kafasını içeriye sokmaya cesaret edemeden bekler.)

AKILLI. Arkadaş. Konuşmak istemiyorum. Yalnızca inmek istiyorum.

(Sürücü'den bir tepki gelmez.) İnebileceğimizi söylemişsiniz. (Yolculara bakar.)

Arkadaş, rica ediyorum.

SORUMSUZ. Söyledim, duymuyor. Kabine girmen gerek. Motor gürültüsü engelliyor duymasını.

AKILLI. Bu iyiliği yapar mısınız bana?

SORUMSUZ. Hangisini?

AKILLI. Gidip ona söyler misiniz?

SORUMSUZ. Ben posta güvercini değilim. Az mı gittim?

AKILLI. Son kez. *(Sessizce)* İsterseniz, olanaklarımın sınırında bir ödeme yapabilirim.

SORUMSUZ. Hayır. Daha fazla gitmek istemiyorum.

AKILLI biraz daha durur. Sonra beyaz mendili katlayıp cebine koyar, yavaş yavaş yerine döner. Bir süre sonra korkunç bir gürültü-patırtı duyulur. Işıklar. Bütün yolcular sağ yana yığılır. Gene sessizlik. Bir kamyonu geçmişlerdir.

SORUMSUZ. Kıl payı kurtulduk. Bir dahasında herhalde çarpışacağız.

AKILLI. Ne yapalım? Ne yapalım?

SORUMSUZ. Sorun da o ya.

KADIN. To be or not to be.

ALDO. Ne diyorsunuz?

KADIN. Olmak ya da olmamak. İngilizce.

ALDO. Bana sorarsan.

AKILLI *(Sinirlenerek sözünü keser)*. Biliyorum. Aldomirovtsi'ye gidelim. Belli.

Ama gidişata bakılırsa senin sevgili yerine değil tahtalı-köyü boylayacağız. Ah

ah, neden bu otobüse bindim? Neden?

ERKEK. Sorunuz biraz anlamsız. Başka otobüs yoktu ki.

AKILLI. Siz benimle dalga geçeceğinize ne yapmamız gerektiğini söyleyin. Siz kendinizi ölümsüz mü sanıyorsunuz? Ya da Anka kuşu gibi yeniden doğacağınızı mı? Parçalarınız çevreye öyle yayılacak ki bir daha kimse toplayamayacak.

ERKEK. Kuşkusuz. Siz yalnızca hafif bir rahatsızlık yaşayacaksınız.

KADIN. Neden tartışıyorsunuz? Zaman kalmadı bir şeyler düşünelim.

ERKEK. Peygamberlik taslıyor bana. Ben parça parça olacağım, o bütün kalacak. Yalnız biraz pardesüsü kırışacak.

KADIN. Onunla insanca konuşalım. Sonuçta o da bir insan. Bizi anlayabilir. İnsan insanın kardeşidir. Kardeş gibi anlaşalım.

ALDO. Kardeş gibi anlaşacaksak hiç anlaşmayalım. Ben kardeşlerimle bütün yaşamım boyunca anlaşamadım. On yıldan yana, babamdan kalan bir söğüt ağacını bölüşemiyoruz. Diğer her şeyi bölüştük. Ama söğüt ağacına gelince işler çatallaşıyordu. Sonunda söğüt ağacını kesip bölüştük. Ağaç kesilmeden önce gölge yapıyordu. Çocuklara salıncak yapıp sallanıyorduk dallarında. Şimdi ise bize düşen paylardan hiçbir şey olmuyor. Ne gölge ne salıncak. Böyle bir kardeşlik ise hiç başlamayalım.

SESSİZLİK.

SORUMSUZ. Neden onu, kafasına bir şeyle vurup da bayıltmıyoruz? Ve sonra da...

AKILLI. ...Cenette uyanıyoruz. Kanatlarımız da çıkacaktır büyük bir olasılıkla. Otobüs devrilmez mi o zaman? Kaba güçle olmaz. Yalnızca inandırarak. Bizim yaşamımız bu ipe bağlı. Ya inandıracacağız ya da öleceğiz. Bir şeyler düşünmemiz gerekli. Düşünmemiz gerekli. Düşünelim...

Bir araya gelip düşünmeye başlarlar.

ALDO. To be or not to be...

İKİNCİ BÖLÜM

Yolcular, kaldıkları gibi, kara kara düşünürler. Kuşkusuz hâlâ yatmakta olan AKILSIZ ve iki sevgili dışında...

SORUMSUZ. Her zaman aklıma bir şeyler gelir, ama şimdi hiçbir şey gelmiyor. Yirmi dakikadan beri düşünüyorum. Ama heyhat!. Rakımı içtiğiniz için böyle oldu.

KADIN. Biz mi içtik? Zorla içirdiniz bize.

SORUMSUZ. Ben yaşamım boyunca hiç kimseye zorla rakı içirmiş insan değilim.

AKILLI. Bırakın başka konuları. Düşünün.

Yeniden sessizlik. Dikkatle düşünmeye çalışır tümü.

SORUMSUZ. Aldo düşünmüyor.

AKILLI. Nasıl? Anlayamadım.

SORUMSUZ. Baksanıza. Uyuyor.

AKILLI. Eeee... O uyurken diğerleri nasıl düşünebilir? Hey amca!. Amca!. Uyan!.

ALDO (*Şaşkınlıkla silkinir*). Geldik mi?

AKILLI. Yaptığın doğru mu? Neden düşünmüyorsun?

ALDO. Düşünüyorum.

AKILLI. Uyurken nasıl düşünebilirsin?

ALDO. Ben en iyi uyurken düşünürüm.

AKILLI. Hiç sorumluluk duygusu yok mu sizde? Dünya tutuşmuş ayaklarınızın altında, siz uyuyorsunuz.

ALDO. Neden olmasın?

AKILLI. Uyurken düşünürmüş. Güldürmeyin beni.

ALDO. Eğer düşünmeye başlarsam uyurum ben. Çocukluğumdan kalan bir alışkanlık. Bize bir iş verirsen yaparız. Ama düşünmeye başladığımız zaman bizi yok bil. Hiç başaramayız bunu. Ya uyuruz, ya içeriz.

AKILLI. Düşün amca düşün. Sonsuz uykuya daldığın zaman artık uyanmak olmayacak. Şimdi düşünmenin zamanıdır.

ALDO. Düşüneceğim... Bakalım ne çıkacak?

Otobüste sessizlik. Herkes düşünür. Yalnızca ara ara görünümelerini değiştirirler. Gezinirler. Koltuklarında kıpırdanırlar. Ansızın gürültüler artar. Işıklar.

AKILLI. Daha çabuk!. Çabuk!. Zaman kalmadı. Hiçbir düşünce gelmedi mi aklınıza?

ERKEK (*Duraksayarak*). Acaba bu arkadaş... Kemanla...

AKILLI (*Cesaretlendirir*). Biraz müzik çalsın. Duyduğuma göre müzik sinir sistemine çok iyi geliyormuş. Vahşi hayvanları bile etkiliyormuş. Kuşkusuz bazı parçalar. Bu bir gerçek. Müzik soylulaştırır insanı.

ERKEK. Şimdi adını anımsayamıyorum, işte o birisi müzik çalarken bütün hayvanlar çevresinde toplanıyormuş.

KADIN. Ben de bir yerlerde okumuştum. Müzik çalışma temposunu da iki katma çıkarıyormuş.

ERKEK. Eğer bu arkadaş lütfedip de kemanıyla...

VİRTÜÖZ (*Sinirden titreyerek*). Bunun keman olmadığını söylemiştim.

ERKEK. Neyse. Evet. Tam bilmediğim için. Eğer siz...

SORUMSUZ. Arkadaş, sen de bunun ne olduğunu söyle bize artık. Neden üzüyorsun bizi? Bütün gece durmadan yinededin. Keman değil, keman değil!. Nerdeyse akraba olduk. Eğer öleceksek, hiç olmazsa bunun adını doğru öğrenelim.

VİRTÜÖZ. Viyolonsel. Bunun adı viyolonsel. Kuşkusuz bu size bir şey ifade ediyorsa?

ERKEK. Evet. Lütfedip ona biraz müzik çalarsanız.

VİRTÜÖZ. Hiçbir zaman.

AKILLI. Durun, neden bu kadar kesin konuşuyorsunuz? Biz olgun insanlarız. Nedenini açıklayın.

VİRTÜÖZ. Size hiçbir şey açıklamak zorunda değilim.

AKILLI. Kuşkusuz zorunluluk yok. Ama nerden baksanız sizinle aynı otobüste yolculuk ediyoruz. Aynı alinyazısına doğru koşuyoruz. Sonuç çok kötü olabilir. Açıkça belirleyelim. Her şeye rağmen açıklayabilirsiniz diye düşünüyorum.

AKILSIZ. Arkadaş haklı. Açıklamanız akıllıca olur.

Herkes şaşkınca AKILSIZ'a doğru döner.

SORUMSUZ. Aaaaa!. Bizim adam iyileşmiş.

VİRTÜÖZ (AKILSIZ'a). Konuyu bilmeden karışmayın. Kendinize gelir gelmez hemen başladınız: “Arkadaş haklı. Arkadaş haklı.”

AKILSIZ. Kendime geleli tam yirmibeş dakika oldu. Her şeyi biliyorum.

KADIN. Biz sizi defterden silmiştik. Neden yatıyordunuz?

AKILSIZ. Düşünüyordum.

SORUMSUZ. Düşünecek ne var bu kadar?

AKILSIZ. İnsanın kafasına bir kez vurdular mıydı düşünecek çok şey oluyor.

Yatarken bütün hayatım gözlerimin önünden bir film şeridi gibi geçti. Ve ben o şeritte yalnızca sabırsızlık gördüm. Bir parça bile olgunluk yok. Gerçeklerden ne kadar uzakmışım. Ve bu arkadaş bana öğüt verirken ne kadar haklıymış.

Gözlerim kapalıyken bu arkadaşın haklı olduğunu anladım. Durumu ne kadar da doğru değerlendiriyor.

SORUMSUZ. Sana bir kez daha vururlarsa Felsefe Bölümüne kayıt olabilirsin.

AKILLI. Konunun özünden uzaklaşıyoruz. Neden müzik çalmak istemiyorsunuz?

VİRTÜÖZ. Sizi ilgilendirmez. Çalmak istemiyorum, hepsi o kadar.

AKILSIZ. Ama bu akıllıca bir yanıt değil. Durumumuzu görüyorsunuz. Biraz müzik işleri düzeltebilir. Daha anlayışlı ve keyifli olabilir. Belki de şarkı söylemeye başlar, kimbilir? Müzik ruhun gıdasıdır.

VİRTÜÖZ. Biraz müzik. (*Heyecanlanır.*) Müzik hakkında ne biliyorsunuz? Sanatın bu devasa gücü, tüm dünyayı kaplayan etkisi, dünyayı titreten gücü hakkında ne biliyorsunuz? Güzellik ve uyum üzerine kurulmuş olan bu dünyaya dair, güzellik ve uyum üzerine kurulmuş olan bu kiliseler hakkında ne biliyorsunuz? Bizi Tanrıya yakınlaştıran ve onunla bütünleştiren, yukarıya, parıldayan ışıklardan ve sevgiden oluşan boşluklara doğru uçuş için. Tanrım müzik öyle bir şey ki...

AKILLI. Eğer Tanrıya, yukarıya doğru uçmaktan söz ediyorsak, biz oraya müziğin yardımı olmadan da varabiliriz. Zaten bana öyle geliyor ki pek yakında yukarıya uçacağız.

ALDO. Hey durun!. Tanrı var mıydı? Durumda bir değişiklik mi oldu?

AKILLI. Tanrı'nınkinde yok, ama bizimkinde olabilir.

KADIN. Eğer müzik bu kadar güçlüyse, çalın biraz. Kesinlikle etkilenecektir. Rica ediyorum.

AKILSIZ. Bu inat neden? Çalın biraz.

VİRTÜÖZ. Biraz çalayım öyle mi? Ben? Burada? Bu dandik ve ikide birde yukarılara sıçrayan otobüsün içinde... Ben ki kralın ve kraliçenin önünde çalmışım. Yarışmada ikincilik ödülünü almışım. İngiltere Kraliyet Operası tarafından ayakta alkışlanan ben. Frugoni'yi bile ağlattım. Bir sürücü için mi çalacağım?

SORUMSUZ. Ama burada sizden başka çalmayı bilen kimse yok ki.

ERKEK. Sizden başka mutluluğun olağanüstü gücünü kim bilebilir?

GENÇ KIZ. İmzalı bir fotoğrafınızı rica edebilir miyim?

DELİKANLI ona, başından aşağıya kaynar sn dökülmüş gibi bakar.

AKILLI. Siz virtüöz olabilirsiniz. Bunu tartışmıyorum. Ama içinde bulunduğumuz durumu anlamadığınız belli oluyor. Hepimiz, herkes, virtüözler de dahil, öleceğiz.

VİRTÜÖZ. Böyle bir şey yaptıktan sonra ölmeyi seçerim.

AKILLI. Ama bu çok aptalca bir şey. Neden? Yaşamı yitirmek her şeyi yitirmek demektir. Siz sonsuza kadar sanatı, müziği yitirmiş olacaksınız. Müzik ise bir rahibini, hizmetçisini, bir virtüözünü. Neden? Kime gerekli? Neyin adına? Yalnızca beş dakika çalın, yalvarıyoruz.

VİRTÜÖZ. Hayır!

KADIN. Ama neden? Yalnızca beş dakika. Mesleğiniz bu sizin.

VİRTÜÖZ (*Bıçaklı saldırıya uğramış gibi*). Müzik bir meslek ha? Hayır, müzik meslek değil hayattır. Müzik insanın evi, ailesi, sevdiği, her şeyidir. Müzikle asla fuhuş yapamam ben.

AKILLI. Bu kadar büyütecek ne var bunda?

VİRTÜÖZ. O'na müzik çalmak, sanatla alaycı bir uzlaşmaya girmektir. Ben otobüslerde çalmıyorum.

AKILLI. Demek otobüslerde çalmıyorsunuz?.

VİRTÜÖZ. Çalmıyorum.

AKILLI. Kralın ve Kraliçenin önünde çalışıyorsunuz ama.

VİRTÜÖZ. Çalışıyorum.

AKILLI. İngiliz Kraliyet Operasında da çalışıyorsunuz...

VİRTÜÖZ. Çalışıyorum.

AKILLI. Ama otobüslerde çalmıyorsun.

VİRTÜÖZ. Çalmıyorum.

AKILLI. Demek halkın önünde çalmıyorsun. Bir İtalyan'ı ağlatabiliyorsunuz, ama kendi soydaşlarınızı ağlatmak istemiyorsunuz. Demek ki bu sizin için sanatla alaylı bir uzlaşma. Sizi taşıyan, besleyen ve sizin giysilerinizi diken insanların önünde çalmak, müzik ile alay etmek oluyor, öyle mi?

VİRTÜÖZ. Halkımızın önünde de çalışıyorum, yaptığımız turnelerle...

AKILLI. Sorunun özünden uzaklaşmayın. Demek kiliseler ve sevginin olağanüstü gücü yalnızca krallar için. Halkımız için değil öyle mi?

AKILSIZ. Öyle olduğu belli zaten.

VİRTÜÖZ. Sorunun özünü saptırıyorsunuz siz. Ben hiçbir zaman öyle bir şey söylemedim.

AKILSIZ. Sanatın anlamını da siz saptırıyorsunuz.

AKILLI. Krallar için müzik çalabilirsiniz, halk için çalamazsınız. Sanatla ilgili tuhaf bir görüş. Çok tuhaf.

AKILSIZ. Tuhaf değil çok açık bir görüş.

VİRTÜÖZ. Her şeyi saptırıyorsunuz. Sanat öyle birkaç dakikada birilerinin aklına estiği zaman yapılmaz. Sanat bir ayakkabının cilâlanmasına benzemez.

AKILLI. Siz galiba yalnızca kralların ayakkabılarının cilâlıyorsunuz. Bunu mu demek istediniz?

VİRTÜÖZ. Ben hiçbir zaman halk için sanat olmaz demedim. Bu çok gülünç. (*Kabin'i gösterir*) Ben bu adamın halkı temsil ettiğinden kuşkuluyum. Halk, ne de olsa daha büyük bir şey.

AKILLI. Kuşkulanmayın hiç.

AKILSIZ. Kuşkularınız çok garip.

AKILLI. Kuşkulanmak hiçbir zaman hiç kimseye bir yarar sağlamamıştır, bunu unutmayın.

VİRTÜÖZ. Ben gene de kuşkulanıyorum.

SORUMSUZ. Bir şeyler çal be adam! Yoksa izin belgeni kaptırıcaksın elinden. Görmüyor musun seni nasıl sıkıştırdılar.

VİRTÜÖZ. Çekirdek satmıyorum. (*Kalbini gösterir.*)

Benim izin belgem burada. Ve onu hiç kimse alamaz.

ALDO. Aaaah ah!. Sen izin belgelerini bir de bana sor. Bütün gün pazarda durmuyorum sanki. Öyle bir alırlar ki. Ruhun bile duymaz. Bir keresinde birisinin izin belgesini tam on kez aldılar.

KADIN. Yalvarıyoruz, bir şeyler çalın.

AKILLI. Peki halk için bir şeyler çalacak mısınız? Yoksa size ilahi soylular mı gerekli? Bunu son kez soruyorum.

VİRTÜÖZ. Hayır.

AKILLI. Çok iyi.

AKILLI sakince kollarını kavuşturarak koltuğa oturur. VİRTÜÖZ sinirle otobüsün içinde gezinmeye başlar. Herkes onun hareketlerini izler. AKILLI ise, onunla hiç ilgilenmez, rahat rahat önüne bakar.

VİRTÜÖZ (*Bir dakika kadar gezindikten sonra*). Ama ben hiç prova yapmadım. Denemeden, provasız nasıl olabilir ki?

AKILSIZ (*Yerinden sıçrar*). Siz prova yaparken biz tahtalıköyü boylayacağız. Size prova gerekmez ki, siz bir virtüözsünüz. Siz ikincilik ödülü almış, Belçika Kralının önünde, hazrete çalmış birisiniz. Size deneme gereksiz.

AKILLI. Siz onu da ağlatacaksınız, bundan eminim. Çünkü siz Frugoni'yi bile ağlatmış bir insansınız. Şimdi sizi bir sürücü parçası mı düşündürüyor?

AKILSIZ. Yalnız acele edelim. Acele edelim.

VİRTÜÖZ. Ne de olsa bu bir turne. Ben böyle yapamam. O kadar alışılmamış bir durum ki.

KADIN. Yaşamımız sizin ellerinizde...

SORUMSUZ. Korkmayın dostum, biraz cesaretli olun. Zaten kellelerimiz koltukta.

ERKEK. Sakin olun. Sakin olun. Heyecanlanmayın. Sakin olmanız çok önemli çünkü.

GENÇ KIZ. İmzalı bir fotoğrafınızı rica edebilir miyim?

AKILSIZ. Lütfen virtüözünü rahat bırakın. Durumunu görmüyor musunuz? Biraz aklını başına toplasın.

Herkes VİRTÜÖZ'ün çevresinde toplanır; sanki bir boksörün çok önemli bir raunda çıkması gibi, herkes çevresinde pervanedir. VİRTÜÖZ viyolonsel kılıfından çıkarır, kabin'e doğru gider, perdeyi aralar ama ansızın geri döner.

VİRTÜÖZ. Tanrım!. En önemli şeyi unuttuk. O'na hangi parçayı çalacağım?

AKILLI. Nasıl hangisini? Ona bir şeyler çalın. Siz bilirsiniz bunu.

AKILSIZ. Biliyorsunuz. Biliyorsunuz.

VİRTÜÖZ. Bilmiyorum. Sorun orda zaten. Ne tür parçalar ister? Hangilerini?

Belki Çaykovski'den bir şey.

AKILLI. Kuşkusuz olabilir.

VİRTÜÖZ. Haydn da olabilir.

AKILLI. Neden olmasın?

AKILSIZ. Haydn. Evet Haydn. Biraz acele edin.

VİRTÜÖZ. Hayır Haydn uygun değil. Uygun olmadığını hissediyorum. Hangisi Tanrım? Dvorjak'tan Menuet? Hayır. Kasado'dan "Rekviembrusa" Hayır, o. Belki de Manuel de Faya'dan "İspanyol Suiti"... Uygun mu? Tamam elbette "Rekviembrusa"...

AKILSIZ. En sonunda buldu. Acele edin.

SORUMSUZ. Kuşkusuz Rekviembrus. Rekviembrus rekviem'e benzemez. Tam bu olay için.

VİRTÜÖZ. Hayır hayır!. Rekviembrus "okşamak" demek. Anlıyor musunuz "okşamak".

AKILLI (*Sakin*). Uygun uygun. En önemlisi zaman yitirmemek. Hazır mısınız?

VİRTÜÖZ'ün çevresinde heyecanla dolaşırlar. Ceketinin yakasını düzeltirler. Saçlarını tararlar. AKILSIZ mendiliyle viyolonsel siler. ERKEK bir mendili üçe katlayarak VİRTÜÖZ'ün yaka cebine sokar. KADIN ceketin kolunda bir küçük leke gördüğünü sanarak bir fırçayla siler.

AKILLI (*Son kez onu denetler*). Yürüyün. Unutmayın, yaşamımız sizin elinizde. Gerekirse melodiyi değiştirirsiniz. Yerinde kararlar verin. En önemlisi yüzüne bakın. Çünkü melodiyi beğenip beğenmediğini yüzünden okuyacaksınız. Haydi bakalım. (*VİRTÜÖZ kabine doğru yürür. Kararsız adımlarla ilerler.*)

VİRTÜÖZ (*Birden durup geriye döner*). Ama frak yok üstümde? Anlıyor musunuz?

SORUMSUZ. Takma kafana! Bundan daha kötüsü olamaz.

VİRTÜÖZ. Çok teşekkür ederim.

Viyolonsel ve yay elinde. Heyecanla kabine doğru gider.

AKILLI (*Duyurarak*). Viyolonsel de çok yakışıyor virtüöze.

AKILSIZ. Çok doğru.

VİRTÜÖZ perdenin arkasında kaybolur. Herkes kabin e doğru dönmüş, hiç hareket etmeden otururlar.

AKILLI. Sessiz olun!.

AKILSIZ. Sessizlik!. Sessizlik!.

Viyolonselden melodi sesi yavaş yavaş yükselir. Melodi insanların kalblerine ve ruhlarına işlemeye başlar. Herkes etkilenmiştir. Yalnızca müzik vardır. Yolcular suskun, düş dünyasındalardır sanki. Yalnızca DELİKANLI karamsar bir

görünümle oturur koltuğunda. Melodi başladığı gibi ansızın kesilir. Yolcular alkışlamaya başlar. Sevinç ve umut doludurlar sanki. Yolcular ayağa kalkıp alkışlamayı sürdürürler. Yalnızca DELİKANLI katılmaz onlara, alaylı bir tavırla oturmayı sürdürür.

KADIN (*Alkışlamayı sürdürerek*). Bravo!. Bravo!.

SORUMSUZ (*Tempo tutar*). Devam! Devam! Devam!...

KADIN. Kur-tul-duk!. Kur-tul-duk!.

Herkes tempo tutar ve bağırır. “Kur-tul-duk!. Kur-tul-duk!.” Bu coşku yaşanırken kabin perde si açılır ve VİRTÜÖZ çıkar. Alkışlar ve bağırımlar yavaşça kesilir. Bir an sessizlik. Herkes VİRTÜÖZ’e bakar. VİRTÜÖZ un yüzü solgundur. Viyolonsel kılıfına yerleştirir, yanına koyar. Kimseye bakmadan yerine oturur.

SESSİZLİK.

KARARMA.

SORUMSUZ. Bir şey mi oldu arkadaş?

KADIN. O kadar iyiydi ki.

ERKEK. Hoşuna gitmedi mi yoksa?

AKILSIZ. Hiç bir şey söylemedi mi?

VİRTÜÖZ (*Sesi çok derinlerden gelir sanki*). Söyledi.

AKILSIZ. Ne söyledi?

VİRTÜÖZ. Kemanın neden bu kadar büyük olduğunu sordu.

AKILSIZ. Başka?

VİRTÜÖZ. Gitmemi istedi. Keman onu uyutuyormuş.

AKILLI. Anlaşıldı. Şimdi her şeye yeniden başlamamız gerekli.

Yeniden sessizlik. Herkes düşünceli, önüne bakar.

GENÇ KIZ. Ama bu çok aptalca bir şey. Bir eksiğin, saçlarının kıvrırcık olmayışı. Onu da yaptırırım da hazır ol Bay Othello. Eğer beni boğacaksan pardesümü de çıkarayım. Daha rahat hareket edersin. Çıkarayım mı? (*Çıkarır.*) Ben ondan yalnızca imzalı bir fotoğrafını istedim. Başka bir şey istemedim ki... Eğer fotoğraf istemek cinsel bir ilişkiyse.

DELİKANLI. Sorun cinsel ilişkide değil.

GENÇ KIZ. Öyleyse nedir?

DELİKANLI. Platonik ilişkide. Ben senin için bir imaj yarattım. Eğer küçük parmağınla bile dokunsaydın ona yaşıyor olmayacaktınız ikiniz de. Senin bu kadar şıpsevdi olduğunu bilemezdim.

GENÇ KIZ. Değilim. Ben yalnızca imzalı bir fotoğrafını istedim.

DELİKANLI. Evet, öyle başlayacak kuşkusuz. Hemen soyunmaya başlamayacaksınız ya.

GENÇ KIZ. Bunda büyütecek ne var? Fotoğrafını bile vermeye tenezzül etmedi.

DELİKANLI. Çünkü başkaları vardı yanınızda.

GENÇ KIZ. Aptalsın sen. (*Saçlarını okşar DELİKANLI'nın.*)

DELİKANLI (*Kendisini çeker*). Evet aptalım. Virtüöz değilim.

GENÇ KIZ. Sayın izleyiciler. Şimdi de Desdama'nın boğazlanışının başlangıcı. Sınırları zayıf olanlar lütfen izlemesinler.

DELİKANLI. Bu artistlerde ne buluyorsunuz? Bir sanatçı gördüğünüzde hemen koşuyorsunuz arkasından. Sanki onların iki kafası var.

GENÇ KIZ (*Ona sarılmaya çalışır*). Yapma!.

DELİKANLI (*Kendini geri çekerek*). Sanki hiç kimsenin görmediği yaratıklar. Belden yukarısı kadın, aşağısı balık. Ne kadar boş kafalı olduklarını görmüyor musun? İç dünyaları yok. İnançları yok. Ve yalnızca kendilerini seviyorlar. Evet yalnızca kendilerini... Sanat. Ama sonunda çalışmaya razı oldu değil mi,

Virtüöz? Nerdeyse düğünlerde de çalmaya başlayacak. Kuşkusuz bugüne kadar çalmadıysa.

GENÇ KIZ. Yapma. (*Yeniden dokunmayı dener.*)

DELİKANLI (*Kendini çekerek*). Ama onlar ünlü değil mi? Herkes tanıyor onları. Çünkü onlar Belçika Kralının önünde icra-i sanat eyliyorlar.

GENÇ KIZ. Hepten delirme... Evliliğimize de bırak biraz. (*Burnunu bastırır DELİKANLI'nın yüzüne*) Nasılsa epey zamanın olacak.

DELİKANLI. Virtüöz. O kimseyi ağlatamaz. Soğan doğrayarak denerse, belki başarır.

GENÇ KIZ (*Kahkahayla güler*). Konserlerde de mi? O koca salonlarda da mı soğan doğradığını düşünüyorsun yoksa? İki perde arasında soğan doğruyor. (*İçtenlikle*) Lütfen daha fazla aptallaşma. Görmüyor musun yalnızca ikimiziz. Biz bizyiz, diz dizyiz. Yapma.

DELİKANLI. Ben yalnızca...

GENÇ KIZ. Biliyorum. Onun için yapma diyorum. Şimdi sus. Kapa çeneni ve elini şuraya koy. (*DELİKANLI'nın elini beline götürür.*) Hiç hareket etme. İşte böyle.

Sessizlik. Otobüsteki sessizliği büyük bir gürültü bozar. Otobüs sanki havaya doğru sıçrar. Otobüsün iç lambaları söner. Dışardan gelen ışık, herkesin gözünü alır. Sonra lambalar yeniden yanar. Uzaklaşan kamyonların gürültüleri duyulur. Yere düşen yolcular yerlerine otururlar.

SORUMSUZ. Yaladı geçti.

KADIN. Bir an her şeyin bittiğini düşündüm.

AKILSIZ. Yine dua edin, aşağıya düşmedik. (*Eliyle uçuruma düştüklerini anlatır.*)

AKILLI. O kadar uzak değil. Yakında o da olacak.

ERKEK. İlginç. Eminsiniz bundan.

AKILLI. Her zaman şansımız olmayabilir. Şansımız yarın yardım etmeyebilir.

ERKEK. Şimdilik şans bizimle.

AKILLI. Şansa güvenmemeliyiz. En çok güvendiğin zaman seni bırakabilir.

AKILSIZ. Çok doğru. Doğayı bizim yönetmemiz gerekli. Dua etmemiz yetmez.

SORUMSUZ. Bijon darbesi ilginç bir şey. İnsan ne çabuk iyileşiyor.

AKILSIZ. Bunun bijon anahtarıyla değil, bakış açısıyla ilgisi var.

SORUMSUZ. Sana bakış açısıyla mı vurdular?

AKILLI. Şaka için hiç de uygun olmayan bir zaman.

ERKEK. İnsan gülerek geçmişiyse vedalaşıyor.

AKILLI. Bazen geleceği de ile vedalaşabilir.

KADIN. Sözü dolaştırmayın. O katılımcıdır.

AKILLI. Hanımefendi... O'nun nerede katılımcı olduğunu hepimiz biliyoruz.

Ama şu andaki durum şaka değil. Başka türlü gerçekten de geleceğimizle vedalaşacağız. Birkaç kez daha böyle sıçrarsak işimiz biter. Ne de olsa yolculuğumuzu bir kangurunun üstünde yapmıyoruz...

AKILSIZ. Ben de aynı görüşteyim.

AKILLI. Bu bir otobüs. Bununla uzun zaman sıçranılmaz. Hiçbir şeye çarpmasak bile, parçalara bölüneceğiz. Bundan dolayı da bu soruna başka bir çözüm yolu aramamız gerekir.

AKILSIZ. Ben de aynı görüşteyim.

KADIN. Nasıl?

AKILLI. O'nu, ruhu ve duygularıyla yalnızca bir kadın etkileyebilir. Ancak böyle bir elektriklenme, otobüsün yeniden kente dönüşünü sağlayabilir.

Kuşkusuz bizim inmemize de izin verir.

ERKEK. Yani siz O'nun yanına bir kadın göndermemiz gerektiğini mi söylüyorsunuz?

AKILLI. Başka çaresi yok.

ERKEK. Bunun sözü bile edilemez. Aklınızdan çıkarın bu düşüncüyü.

AKILLI. Sizin sınıf arkadaşınızdan söz etmiyorum. Bu iş için daha değişik birisi gerekli... Nasıl söyleyeyim?. Daha... (*Zorlanır.*)

KADIN (*Küser*). Demek ben daha böyle birisi değilim. Öyle mi?

AKILLI. Hayır hayır, haklı olduğunuzu söyleyemem. Eğer bana sorarsanız, siz dahasınız. Ancak olay şimdi farklı. Anlıyorsunuz değil mi? Daha değişik birisi gerekli...

KADIN (*Erkek'e*). Sen sus...

AKILLI. İlk ilişkiye girmek için daha rahat kadınlar gerekli... Böyle durumlarda zengin iç dünya, düşünce alışverişi falan önemli değil. Sizde böyle yetenekler kesinlikle vardır.

KADIN. Demek ben çirkinim!.

AKILLI. Aman Tanrım!?! Siz ne diyorsunuz? Hiç kimse öyle bir şey söylemedi.

KADIN. Nasıl söylemediniz? Benim iç dünyamın zengin olduğunu söylediniz. Öyle şeylerin ne zaman söyleneceğini biliyor musunuz? Eğer bir kadın böreğe benziyorsa, o zaman iç dolgusu için söylenir bu sözler.

AKILLI. Kişisel olarak benim çok hoşuma gidiyorsunuz. Söz veriyorum sizi buna inandırabilirim. Ve...

ERKEK. Ne oluyor burda? O sizin mi yoksa benim mi sınıf arkadaşım?

Nerdeyse gözlerimin önünde ilân-ı aşk edeceksiniz. (*KADIN'a*) Demek ki senin için söylenen yalanların tümü doğru.

KADIN. Ama bana hakaret ediyor. Belki ben seksi şarkıcı Madonna değilim, ama neden bana zengin iç dünyasından söz ediyor... İç dünyaları zengin olanlar, altmış yaşından yukarı kadınlardır...

AKILLI. Bakın ben sizi göndermeye hazırım. Ama sizin bu sınıf arkadaşınızın... Buna razı olmayacağını gözönünde bulundurarak...

ERKEK. Hiç anlayamıyorum. Bu boş konuşmalar neden sürüyor? O gidemez.

Kan dökülür yoksa!... (*Çok anlamlı bir bakışla AKILLI'ya bakar.*)

AKILLI. Eğer biz O'nun yanına bir kadın göndermezsek, bu kan öyle ya da böyle akacak nasıl olsa.

ERKEK. Kimi gönderelim peki?

AKILLI (*Başıyla GENÇ KIZ'ı gösterir*) ...

AKILSIZ. Yerinde bir öneri...

SORUMSUZ. İyi parça...

ERKEK. Kız olabilir...

ALDO. Hey bekleyin. Bu iş biraz uygunsuz.

AKILLI. Aslında uygun değil. Ama biz kendimizi korumak için böyle davranmak zorundayız. Aslında sizi neyin rahatsız ettiğini de anlayabilmiş değilim. Dostça ve hoş bir söyleşi. Gözlerde biraz parıltı olacak. Hepsi bu kadar. Sürücüler insan yemezler...

AKILSIZ. Ya o delikanlı ne diyecek?

AKILLI. Açıklayacağız. Delikanlının kendisine ve kıza verilen sorumluluğun anlamını kavraması gerekli. Çünkü bütün seçenekler arasından onları seçtik... Bu az bir şey değil.

AKILSIZ. O zaman çağıralım.

AKILLI (*Kravatını ve gözlüklerini düzelterek*). Çağıralım.

AKILSIZ, sevgililerin yanına gider. Bir şeyler konuşur... Birlikte otobüsün ortasına gelirler...

KARARMA.

Sahne aydınlandığında sevgililer ayaktadır. Yolcular yerde ve onların arasında. Sanki sevgililer canavar kesilmişler... Her şeye hazırlar. DELİKANLI SORUMSUZ'un getirdiği rakı şişesini elinde tutar. Biraz sonra koltuğun iskeletine vurarak şişeyi kırar. DELİKANLI'nın elinde yalnızca şişenin boğazı kalır.

DELİKANLI (*Bağırarak*). Ona dokunmayın!. Adisiniz hepiniz!. Ona ilk dokunanı parçalarım!.

AKILLI. Bu kadar heyecanlanmanıza ne gerek var? Anlayamıyorum. Normal bir söyleşi alt tarafı.

DELİKANLI. Siz yapın!.

AKILLI. Konuşma!. Anlamıyor musun, ilginç olacak. İnsanca, duygusal, kadınca...

DELİKANLI. Bu beni hiç ilgilendirmiyor!. İlk dokunan öbür dünyayı boylar!.

AKILLI. Bu duruma yabancı kalamazsınız. Siz de bu toplumun bir parçasısınız. Sorunlarımız aynı.

DELİKANLI. Ama çözümü bize yüklüyorsunuz.

AKILLI (*VİRTÜÖZ'ü göstererek*). Biraz önce viyolonsel çalmaya giderken hesap yapmadı hiç.

DELİKANLI. O onun işi!. Sakın ha, kıza dokunmayın!. Delik deşik ederim sizi!.

SORUMSUZ. Ne diye dinliyoruz ki bunu? Belli ki vicdansızın biri. Kızım sen daha akıllı ol. Durumumuzu görüyorsun. Kısa bir süre için git yanına. Kesin olarak hiçbir şey olmayacak.

SORUMSUZ, GENÇ KIZ'ın elinden tutmaya çalışır, kız arkaya çekilir.

DELİKANLI (*Bağırır*). Dokunmaaa!.

DELİKANLI, elindeki şişeyle koltuğun üzerinden sıçrayarak ikisinin üzerine atılır. Diğerleri DELİKANLI'yı durdurmaya çalışırlar. Bir yandan da inandırmak için çaba gösterirler. Hep birlikte boğuşmaya başlarlar. Koltukların üzerlerinden düşerler. Bu durumdan ilkin DELİKANLI kurtulur ve eski yerine döner. Çünkü AKILLI, GENÇ KIZ'ın önünde durup ona yanaşmasını engeller.

Yerden kalkan diğeri de aynı davranışı gösterirler. DELİKANLI elinde şişe, dimdik durur koltuğun üzerinde.

DELİKANLI. Damarlarımı keserim!. Ona dokunursanız damarlarımı keserim!
(*Gömleğinin kollarını kıvırmaya başlar.*)

AKILLI (*Ansızın, yorgun ve küskün bir sesle*). Gereksiz bir gürültü-patırtı. Böylesi hiç kimsenin işine yaramaz. Elinizdeki o şişe parçasını atın. Biz uygar insanlarız. Vahşi değiliz. Kızları da yemiyoruz. Damarlarınıza gelince, o kadar acele etmeyin. Biraz sonra şişesiz de kesilmiş olabilirler. Gördüğünüz gibi otobüste yeterince pencere camı var. Biz sizi genç insanlar olarak, bu sorunun önemini anlayacağınızı ve çözmemiz de yardımcı olacağınızı sanarak seçmiştik. Ne yazık ki anlamadınız... Bunu kavrayamayacağınızı nerden bilebilirdik? Sandık ki Prometheus gibi insanların kurtulması için ışık saçacaksınız.Oysa siz ne yaptınız? Yürekerimizi söküp çıkarmaya kalkıştınız. Biz sizin insanları sevdiğinizi, onlar için kahramanlık yapmaya hazır olduğunuzu düşünmüştük. Sevgilinize, saatlerden beri direksiyonunun başında yorgun-argın mücadele veren bir adamla sohbet etmesi için izin vermemiş olmanız, hem insanları sevmediğinizi hem de kahraman olmadığınızı kanıtlıyor. Soylu düşüncelere sahip değilmişsiniz. Ne yapabiliriz? Sizin gibi insanlar da var şu yeryüzünde. Sizden bunları beklediğimiz ve istediğimiz için bizi bağışlayın. Delikanlı, belki de yüzünüzdeki bu güzel görünüm bizi yanılttı. (*Hüzünlü ve her şeyi kabullenmiş haliyle susar...*)

GENÇ KIZ. Size inanacak diye mi düşünüyorsunuz? Sizin ne numaracı olduğunuzu anlamayacak mı? Siz aşk hakkında ne bilebilirsiniz? Zavallı esnaf takımını!. Kariyeristler, çıkarıcılar!. Boğazlarına kadar pisliğe batmış insanlar, siz ne bilebilirsiniz? Tek amacınız, daha büyük bir kemik yakalamak için birbirinizin ayağım kaydırmak. Siz, soylu ve insancıl rolü oynayıp büyük laflar edenler, neden ona bu işi yurt için, ulus için, insanlığın geleceği için yapması gerektiğini söylemiyorsunuz?

VİRTÜÖZ (*Kıza doğru giderek susturmaya çalışır*). Rica ederim. Kendinize gelin.

GENÇ KIZ. Siz lâf fabrikaları, bize vaaz veriyorsunuz ve sonra da ayakkabılarınızı çıkarıp kocaman göbeklerinizle gencecik sevgililerinizin üzerine yatıyorsunuz.

ERKEK (*Yerinden sıçrayıp bağırır*). Yeter artık!. Senin bir ailen olmadığı için böyle konuşuyorsun. Evlenirsen görürüz.

GENÇ KIZ (*Küçümseyerek*). Aile, toplum, sorumluluk ve görev üstüne ne güzel şeyler söylüyorsunuz. Ama yalnızca lâf!. Bağlılık asla. Siz insanı insan yapan, kuş gibi özgür kılan duyguları tanıdınız mı hiç? Sizi gidi boyalı karton kutuları sizi. O'nun da sizin gibi olduğunu mu sanıyorsunuz? Güldürmeyin beni. Siz bizi tanıdığınızı sanıyorsunuz ama tanımıyorsunuz. Bizi görüntü olarak tanırıyorsunuz.

Evet belki isimlerinizi de taşıyoruz ama yalnızca o kadar. Sorarım size aşk hakkında ne biliyorsunuz? Yalnızca birkaç roman okuyup, birkaç film izlemiştirsinizdir, o kadar. Ama hiçbir zaman gerçekten sevmemiştirsinizdir.

SORUMSUZ. Aşk üzerine konuşacak zaman mı şimdi? Her an bir uçuruma yuvarlanabiliriz... Anlıyor musun? Uçuruma...

GENÇ KIZ. Yuvarlanalım. (*İyice havaya girmiştir*) Eğer aşk bitmişse ve yalnız kalmışsan, ne anlamı var o zaman yaşamın? Yaprakları dökülmüş olan ağaçlar ilkbaharda kuşları bekler. Aşksız insan nasıl yaşasın?

SORUMSUZ (*DELİKANLI'ya, büyük bir ciddiyetle*). O kadar çok kadın var ki dünyada. İnan bana. Otobüs devrilip sen tahtalıköyü boyladığında o hayatta kalacaktır. Çünkü kadınlar hiç ölmezler. Hemen senin yerine bir yenisini bulacaktır. Yalnızca bir çelenk senin için... Bir de "İyi çocuğu" yaklaşımı. O kadar... Senin mezarında otlar biterken arkadaşlarının hepsi de seni unutacak. Bana gelince, ben de pazar günleri senin otlarının üzerinde yumurta soyacağım. Durum bu arkadaş. Bilirim böyledir bu işler. Filmler yalan söylüyor. Hayat film değil. Benimle aynı düşüncede olsan da olmasan da, sevsen de sevmesen de sonuçta terk edenler hep kadınlardır... Anlıyor musun genç adam, hep bırakıp

gider kadınlar... Sonsuza kadar diye bir şey yok. “Sonsuza kadar,” pazar günleri otlar ve yumurta kabuklarıdır. Sen beni dinle. Elinde tuttuğun şişe benim. Senin gibi elimde tutmayı içtiğimi neden sormuyorsun?. Ya da sevdalanan ilk kişinin kendin olduğunu mu sanıyorsun? Genç adam anla artık. “Sonsuza kadar” yok...

DELİKANLI elindeki şişeyi yere bırakır, düşüncelidir. Belli ki SORUMSUZ’un sözleri onu iyice etkilemiştir.

GENÇ KIZ. İnanma onlara. İnanma.

AKILLI (*Alçak sesle, hüzünlü*). Doğru. Ne yazık ki doğru. Çağdaş kadın artık bir zamanlar olduğu gibi yalnızca eş ve anne değil. Bugünkü kadın eşit. Haftada birkaç kez bir başkasıyla olması çok doğal. Kendine özel zaman ayırması, ona göre, sosyal yaşamın gereği... Ondan sonra da boşanır, senin evine konar, çocuklarını alır; ve seni, yaşamdaki değişiklikleri görebilmen için sokağa atar.

GENÇ KIZ. Boşa konuşuyorsunuz.

AKILLI. Pastör kendi kendine veba hastalığını bulaştırdı. Neden? Virüsü denemek için. İnsanlığı kurtarmak için. Ya siz? Siz çok gençsiniz ama ne yaptınız bugüne kadar? Nerde öğrenim görüyorsunuz?

DELİKANLI. Yüksek mimarlık...

AKILLI. Hani nerde yaptığınız yapılar? Saraylar nerede? Nerede şimdiye kadar görülmemiş çizgiler, şekiller?

GENÇ KIZ. Bu anlattıklarınızın bağlantıları yok birbirleriyle.

AKILLI. Aşk ne demek? Yalnızca birbirinizin gözlerine bakmak mı? Elleriniz terleyene kadar elele tutuşmak mı? İnsanlar için bir şeyler yapmak değil mi? Özveri değil mi? Bir erkek için, bir insan için bundan daha onur verici bir şey olabilir mi?

GENÇ KIZ (*DELİKANLI’ya bağırır*). Boş lâflar!.

AKILLI. Aşk yalnızca bu kadın mıdır? Aşkın bu kadın olduğundan emin misin? Ne zaman emin olabiliriz? Sonuçta emin olabilir miyiz?

AKILSIZ. Zaten dişleri de seyrek. Bakın, kendiniz görün. Saçları da güzel değil.

DELİKANLI istemeyerek de olsa GENÇ KIZ'a bakar.

SORUMSUZ. Hadi saçları neyse ama ya sesi? Bu ses genç bir kıza ait olamaz.

AKILSIZ. Bunu söylemem pek doğru değil ama bakın göğüsleri de yok.

GENÇ KIZ (*DELİKANLI'nın kendisine baktığını görerek*). Dinleme onları.

Kulaklarını tika.

AKILSIZ. Ya bacaklar? Doğru, insan yürüyebilir bunlarla ama başka bir şey için. (*Duraksayarak kafasını sallar.*) Kendiniz bakın.

AKILLI. Edepsiz! Git burdan!. Marş marş!. Çok iyi bir gelecek bekliyor seni. Şişeye de ihtiyacın yok artık. At onu!.

GENÇ KIZ. Hayır atma! (*Ansızın pencereye doğru atlar, ayağı ile camı kırar ve çerçeveye yapışır.*) Tek bir söz söylersen atarım kendimi aşağı. Bize hiçbir şey yapamazlar. Yeter ki sen iste. Şişeyi atma. Atma!.

DELİKANLI (*Acıyla*). Gerçekten de neden her şeyi böyle dramatize ediyoruz? (*GENÇ KIZ'ın şaşkın bakışları altında şişeyi yere koyar.*) Neden? Hadi oturalım.

DELİKANLI yavaşça oturur. GENÇ KIZ'ın yüzü bembeyazdır; dudaklarını ısırtarak hiç kimseyi görmeden ayakta durur.

AKILLI (*Sevecenlikle*). Kızım. Sen de in ordan. Sarsılıyor otobüs, düşüp yaralanabilirsin.

DELİKANLI. İn aşağı. Gerçekten de yaralanabilirsin.

SORUMSUZ. Bir şeye tutunman gerek. Ayakta yolculuk yapılmaz.

DELİKANLI. Doğru, gel.

AKILLI. Hadi in, işte böyle. (*SORUMSUZ'un da yardımıyla kızı tutup bir koltuğa oturturlar.*) Bu kadar heyecan neden? Hiç anlayamadım. Rahatladın mı?

GENÇ KIZ. Rahatladım.

AKILLI. Çok iyi. Rahatlamamız gerekli. Ama gene de gidebilirsin. Dile kolay dokuz insanı kurtaracaksın. Bu çok insanca bir yaklaşım. Eeee?

DELİKANLI. Zorlamayın. Kendisi karar versin. (*KIZ'a*) Eğer bana soracak olursan, razı değilim. Ama gene de kararı verecek olan sensin. Düşün ve kararını ver. Ben... Ben kesinlikle buna karşıyım.

AKILLI. Eeeee?

GENÇ KIZ (*Yavaşça*). Olur.

AKILLI. Olağanüstü bir karar!.

AKILSIZ. Üstelik akıllıca!.

ERKEK. Bravo!.

AKILLI. Onu yalnızca rahatlatacaksın. Etkileyip yumuşatacaksın. Heyecan dolu bir ses, gözlerde biraz parıltı ve birkaç söz. Yalnızca birkaç söz. Gidin. Hadi!.

GENÇ KIZ sessizce DELİKANLI'ya bakar.

DELİKANLI. Razı olmaman gerekirdi. Madem böyle karar verdin. Belki de haklısın. Bir şey söyleyemem. Hafifçe gülümseyeceksin. Derinden gelen bir ses. Nemli gözler. Bunları rahatça yapabilirsin.

GENÇ KIZ, görev bilinciyle iyice havaya girip, aynaya bakarak kararlı adımlarla yürür.

AKILLI. Önemli olan daha çok gülümsemeniz.

GENÇ KIZ, anladığını işaretle belirtir ve perdenin arkasında kaybolur.

Otobüste sessizlik. Sonra içerden kızın gülüşü duyulmaya başlar. Gülüşün dozu sık sık değişir.

SORUMSUZ. Çok fazla gülüyorlar.

AKILLI. Yalnız bir yerde takılıp kalmasınlar.

AKILSIZ. Kalmaz. O bomba gibi bir kız.

ERKEK. Kızı gördünüz mü, nasıl utandırdı hepimizi biraz önce. Bir sürücü parçasına mı teslim edecek kendisini?

KADIN. Rahatsız olmayın. Kadınlar erkeklerden daha akıllıdır.

AKILLI. Akıllı kız.

AKILSIZ. Doğru söze ne denir?

Gülüşler biraz daha acayıpleşir. Ve yavaşça sessizlik. Yolcular kulak kabartırlar.

DELİKANLI. Artık gülmüyorlar.

SORUMSUZ (*Yolunu keser*). İnsan hiç durmadan sırtamaz.

AKILLI. Ateş gibi bir kız. Üstesinden gelecektir.

DELİKANLI. Beni başka şey rahatsız ediyor.

ERKEK. Endişen yersiz. Adam otobüs kullanıyor.

Gülüş sesleri hepten yok olur. Herkes kulak kabartmış, bekler. Bir süre sonra perdenin arkasından KIZ çıkar. Eteğinin ve bluzünün düğmelerini ilikler. Bluzden kızın göğüsleri görünür. Kız konuşmaz. Herkes şaşkın, bir şey söylemeden ona bakarlar. Bluzünü ilikler. Dağılan saçlarını düzeltir.

GENÇ KIZ. Ona hiçbir şey söylemedim; iletmemi istediğiniz hiçbir şey.

Yalnızca daha hızlı sürmesini, gideceğimiz yere en kısa sürede bizi ulaştırmasını söyledim. O'na riskten hoşlandığımı, uçurum kenarlarında uçmaya bayıldığımı söyledim. "Seni seviyorum. Çoktan beri seni bekliyorum. Bütün yaz duraklarda seni bekliyordum," dedim. Sonra da fermuarı çektim.

DELİKANLI. Yalan!. Yalan söylüyorsun!. Uyduruyorsun!.

GENÇ KIZ. O'na gerçek bir erkek olduğunu söyledim. Düşlerimdeki erkek gibi, taş gibi. Bluzümün düğmelerini çözemedi, kopardı.

DELİKANLI. Doğru değil. Doğru değil. Düşlerin senin bunlar. Doğru değil.

GENÇ KIZ (*Yavaşça*). Doğru.

DELİKANLI. Hayır. Yalan söylüyorsun. Kasten, beni küçük düşürmek için, incitmek, benden öç almak için söylüyorsun. Söyle, yalan olduğunu söyle. Yalan söylüyorum de.

GENÇ KIZ. Yalan değil. Tam anlattığım gibi oldu her şey. Bana, otobüsü en son hızla süreceğine söz verdi. Hepinize iyi yolculuklar dilerim.

GENÇ KIZ, otobüsün arka tarafına yürür ve orda yerde bulunan stepnenin üzerine oturur. Sessizlikte viyolonselden hüznün dolu bir sonbahar melodisi yükselir. DELİKANLI, diğer yolcuları dolaşarak kızın anlattıklarınının aslı olmadığını açıklamaya çalışır.

DELİKANLI. Doğru değil!. Bu onun düşleri!. Yalnızca bir düş!. İşitiyor musunuz düş!.

Yolcular önlerine bakarak suskunluklarını sürdürürler. DELİKANLI biraz daha dolaştıktan sonra olayı kabullenip ortada bir koltuğa oturur. İnsan sesini andıran viyolonselin melodisi, düşünceli, hüznü, soruyor ve yanıt bulamayarak otobüsün sessizliğini doldurmayı sürdürür.

AKILLI (*KIZ'a karşı hınçla elini savurup vurmaya çalışır, kudurmuş gibi*).

Hiçbir şeyi sonuna kadar götüremiyoruz!. Son anda kesinlikle birisi cayacak!.

Nasıl yaptın? (*KIZ'ı yere iter*) Nasıl düşünemedin başkaları için? Hiçbir şey umurunda değil mi?

ALDO (*Ayağa kalkar; sinirle*). Ya sizin? Bir başkası umurunuzda mı?

Kendinizden başkasını düşündüğünüz oluyor mu? Bütün gece boyunca bir kez

bile, “Hadi bunu da ben yapayım,” dediniz mi? Hayır, hep başkası gitsin, hep başkasını pataklasınlar. Kendiniz hiç ıslanmadan damların arasından geçin. Ama unutmayın ki en sonunda hepimiz sıırıslıklam olacağız. Çünkü bu böyle süremez. AKILLI. Şimdi burda felsefe yapacağına sen gitseydin. Çünkü herkes felsefe yapabilir.

ALDO. Çünkü sen gittin.

AKILLI. Evet gitmiş sayılıırım. Her şeyi birlikte yapmadık mı?

ALDO. Evet sen gitmiş “sayılırsın”. Şöyle ya da böyle “sayılırsın”. Ama sayılmak başka, bir işi gerçekten yapmak bambaşka.

AKILSIZ. Konuştuklarını kulakların işitiyor mu?

AKILLI. İşte gene başladık. Eyleme geçmemiz gerekirken gene tartışıyoruz. Bu durumdan kurtulmayı nasıl başaracağımızı gerçekten de bilemiyorum.

DELİKANLI, kızın yanına oturmaya çalışır. Ancak GENÇ KIZ, “Sonsuza kadar” iter onu.

DELİKANLI. Nasıl mı başaracaksınız? Ekmeğinizden vereceksiniz. Üç ekmek aramıyor muydu? Toplayıp vereceksiniz.

AKILLI. Neee? Ekmeğimizi mi vereceğiz?

ERKEK. Sen deli misin?

SORUMSUZ. Patlatırım ha!.

KADIN. Saçmalık!

DELİKANLI. Biliyorum ama vereceksiniz. Başka çıkış yolu yok. Anlamadınız mı?

KADIN. Nasıl yok?

AKILSIZ. O benim!.

AKILLI. Sorun böyle çözülebilseydi daha baştan üç ekmek toplar, ta buralara kadar da gelmezdik. Ama ekmeğinden kim verir?

DELİKANLI. O zaman hep birlikte ot olacağız. Yemyeşil bir çayır. Artık kelebeklerin üzerimizde nasıl uçuşacaklarını görebiliyorum. Sana konuyorlar, sonra bana, sonra sana, sonra size, sonra ona.

Gene korkunç bir gürültü, uğultu, ışıklar. Karşı taraftan gelen araçlara çarpmadan kıl payı kurtulurlar.

AKILLI. Artık belli oldu. Şimdi ekmekleri bölmenin zamanıdır. Benden yarım ekmek.

AKILSIZ. Benden de yarım.

ERKEK. Durun! Bu yarımmlarla hiçbir yere varamayız. Bizden de yarım.

Arkadaştan da yarım. Etti iki. Üçüncüyü nereden bulacağız?

AKILLI. Ben daha fazlasını veremem. Eğer herkes elindeki yarısını verirse beş ekmek toplanır. (*SORUMSUZ'u gösterir.*) Örneğin onun iki ekmeği var.

SORUMSUZ. İki ekmeğim olmuş da ne olmuş? Nereden nereye? İki ekmeğim var diye ben birini verecekmişim sen de yarımını.

ERKEK. Kimin ne kadar ekmek aldığı bilinmiyor ki?

AKILLI. Nasıl bilinmiyor? Benim bir ekmeğim var.

AKILSIZ. Bende de.

ERKEK. Daha adil olması için herkes ekmeğini çıkarıp koltuğun üzerine koysun. İşte bizimki. (*İki ekmeği çıkarıp koltuğun üzerine bırakır.*)

SORUMSUZ (*Filede görünen iki ekmeği göstererek*). İşte benim ekmeklerim.

AKILSIZ (*Gösterir*). İşte!.

AKILLI (*Ağız kapalı çantayı gösterir*). İşte benimki.

SORUMSUZ. Bekle. Dur. (*Yanına gidip çantayı açarak iki ekmek çıkarır.*) Sen buna bir mi diyorsun?

ALDO. Bir de halk için ileri geri konuşuyor.

ERKEK. Bu düpedüz bir dolandırıcılık! Eğer bunu görmemezlikten gelirsek, toplam yedi ekmeğimiz olur. Bu da üçbuçuk ekmek eder.

KADIN. Şimdi de yarım ekmek fazlamız var.

ERKEK. Eeveet. Yeni bir sorun. Bu yarım ekmek fazlasını ne yapalım?

AKILSIZ. Pardon. Benim yarımım fazladan olduğu için memnuniyetle geri alıyorum. Bunu ortak amacımız için yaptığımı anlıyorsunuz. (*Ekmeğini almaya kalkışır.*)

AKILLI (*Elini tutar*). Nasıl bir ortak amaç? Yani birileri versinler, başkaları vermesinler. Rız olamam buna. Ben de hiçbir şey vermeyeceğim. (*AKILSIZ'ın ekmeğini alır.*)

Sessiz ve acele ekmeği kapma yarışı başlar. SORUMSUZ AKILLI'dan, ERKEK SORUMSUZ'dan, AKILLI yeniden ERKEK'ten, KADIN AKILLI'dan.

ALDO. Hey!. Ekmekle oynamayın be!. Günahtır!. Yapmayın!.

Kimse ona aldırılmaz. Ekmeğin elden ele gezmesi sürer. AKILSIZ ansızın, AKILLI'nın elindeki ekmeği kapar ve kabin'e doğru koşar.

AKILSIZ. Neden bana bu yarımı bırakmıyorsunuz? Hepinizin ikişer ekmeği var, benim ise bir.

AKILLI. İlkelerin adına. Biz hepimiz eşitiz. Bu nedenle de aynı miktarda ekmek vermemiz gerekli. Böylece hiç kimsenin hakkı yenmemiş olur. (*Ekmeğini yeniden alır.*)

AKILSIZ. Nasıl yenmezmiş? Hakkım yeniyor. Yalnızca yarım la kalıyorum.

SORUMSUZ onun elinden kapar ekmeği. VİRTÜÖZ aceleyle bir parça koparıp ağzına atarak çiğnemeye başlar. AKILLI ekmeği SORUMSUZ'dan alır. KADIN ondan kapar, ERKEK de ondan. ERKEK ikiye böler ekmeği. Herkes sessizce ve aceleyle iki yarım dan da koparırlar. En sonunda ERKEK'in elinde küçük bir parça kalır. ERKEK çevresine bakınır ve AKILSIZ'a verir ekmeğin kalan küçük

parçasını. Ekmeğin diğerlerinin ellerinde ve ağızlarında nasıl kaybolduğunu dehşetle izlemiştir ERKEK.

AKILLI. O zaman ben de bir şey vermeyeceğim!.

KADIN. Biz de!.

SORUMSUZ. Ben de!.

Herkes kendi ekmeğini alır ve AKILSIZ'in ekmeğini çiğnemeyi sürdürür. Üstelik onu, ekmeğiyle ortada bırakarak ve sırtlarını pencereye doğru dönerek yaparlar bu işi...

AKILSIZ. İlkeler. Sizin ilkeniz insanların lokmasını ağızlarından almak mı? Eğer ilkelerinize bu kadar bağlıysanız doldurun karnınızı, geberin!. Bütün Avrupa'da insanlar günde yalnızca birer dilim ekmeği yiyorlar. Kâğıt gibi kesilmiş ipince bir dilim ekmeği... Oysa siz ejderhalar gibi yiyorsunuz. Deveyi hamuduyla yutuyorsunuz.

DELİKANLI (*Alaylı*). Meğer şimdiye kadar ekmeğin bu kadar zararlı olduğunu bilmiyormuşum. Artık sizi dinledikten sonra beni assalar bile bundan böyle ağızıma bir küçük parça bile aldırılmaz kimse.

ALDO. Dur!. Bu durumda domuzlara vereyim mi vermeyeyim mi?

DELİKANLI. Neyi?

ALDO. Ekmeği. Bu çuvalda, yem bulamadığım için ekmeği var.

Herkes arı sokmuş gibi sıçrayarak ALDO'nun çevresine toplanır.

SORUMSUZ. Amca bu çuvalda gerçekten de ekmeği mi var? (*Çuvalı eller.*)

KADIN. Gelin sizi öpeyim.

AKILLI. Eeee, halkımız bu işte. Kışları ekmeksiz, yazları da elbisesiz gezmez.

(*Elini sıkar.*)

AKILSIZ. Bu halk yüzyıllardan bu yana gelen erdemlerin sahibi. (*Omuzuna içtenlikle vurur.*)

ERKEK. Şimdi başarı için bir engel kalmadı. Kurtulduk.

ALDO (*Anlamaz*). Neden bu kadar seviniyorsunuz, anlamıyorum.

AKILSIZ. Nedeni var mı yahu? Vereceğimiz ekmek var artık elimizde.

ALDO. Ama bu domuzlar için. Kimbilir ne zamandan kalmış?

AKILLI. O kadar önemli değil. Önemli olan ekmek olması...

AKILSIZ. Sürücü bunun böyle olduğunu bilmeyecek. Çünkü söylemeyeceğiz.

SORUMSUZ. Neden ona fazla bilgi verelem ki.

ALDO. Ama ona yalan söylemeniz iyi bir şey değil ki. Böyle iş olmaz.

AKILLI. Rahatsız olma ve pişmiş aşı su katma. Bu işi bize bırak. Bu ekmekler tümüyle un, tuz ve sudan yapılmış normal ekmekler.

ALDO. Ama bu ekmekler çuvalda.

AKILSIZ. Çuvalın hiçbir önemi yok. Çuval yalnızca bir ambalaj. Önemli olan içindeki. Dış görünüşü değil.

İçinden üç ekmek çıkarır.

ALDO. Yahu, ben anlamıyorum ama!. Ona yalan söylemeyelim. Günah!.

AKILLI. Günahı sevabı bırakın, onlar geride kaldı. Kim götürecektir?

AKILSIZ. Eğer izin verirseniz bu görevi ben almak istiyorum. Uzun süredir böyle yararlı bir iş yapmaya ihtiyacım var.

AKILLI. Olur. Ekmekleri sunarken ne söyleyeceksiniz ona?

AKILSIZ. Rica ederim. Biliyorum ne söyleyeceğimi.

AKILSIZ üç ekmek alıp perdenin arkasında kaybolur. Yolcular rahat nefes alıp, koltuklarına gömülürler.

KADIN. Aman Tanrım!. Korkunç olay çözüme kavuştu.

ALDO. Yalan söylememiz gerekliydi, söyledim.

Perdenin arkasından AKILSIZ çıkar. Şaşkın, üç ekmek de elindedir.

AKILLI. Ne oldu? Ekmek istiyordu hani?.

AKILSIZ. Artık istemiyor. Yalnızca annesini görmek istiyor. Onunla söyleşmeyi arzuluyor. Çamların fısıldamasını, havası, çeşmeleri, köprüleri ve babasının kılıcıyla Koprivštitsa'yı görmek istiyor.

SORUMSUZ. Haydaaa!. Şimdi de kılıç!. Kılıcı nerden bulalım? Ekmek olsa neyse, bir çuval verebiliriz.

KARARMA.

Otobüste kaygılı bir sessizlik. Durum yeniden gergin. Yavaş yavaş kin, korku ve umutsuzluk artar. Bir suçlu bulunması gereklidir.

SORUMSUZ. Suçlu sensin!. Aldo sana söylemişti yalanın günah olduğunu.

ERKEK. Çuval dış görünüşmüş!.

KADIN. Ambalajmış!.

SORUMSUZ (*Bıyıklarını burarak ayağa kalkar*). Sen zaten bütün gece sinirlerimizle oynadın. Genelleştirmeler, bunu yap onu yapmalar. Akıl veriyorsun hep.

ERKEK. Üstelik fötr şapkası da var.

KADIN. Buyruklar yağdırıyor.

SORUMSUZ. Çuvaldan verildiğini yüzde yüz anlamıştır. Onun için almadı.

AKILLI. Ekmek falan bahane. Adam anasını, köyünü görmek istiyor.

ERKEK. Eğer domuzlar için olan bu ekmeği götürmeseydik belki de isteyecekti.

SORUMSUZ. Şimdi kendi ekmeğini vereceksin. Senin yüzünden uçurumlara yuvarlanamayız. Ekmeği ver, ona ben götüreceğim. Adam belki alır.

ERKEK (*Çantaya uzanır*). Ver ekmeği!.

AKILLI. Elinizi çekin ekmeğimden!.

KADIN. Ver! Ver onu!.

SORUMSUZ. Hadi, ver!.

AKILLI (*Sıkıştırılmış, koltuğun üzerine çıkar*). Bu ekmek benim. (*Diğer koltuğa sıçrar.*) Ekmek istemiyor. (*Kaçmaya başlar.*) Bağıracağım! Böyle yöntem olmaz. (*Kaçar.*) Burası sanki Şikago. (*Diğerleri kovalarlar.*)

SORUMSUZ. Dur!.

KADIN. Tutun onu!.

ERKEK. Asıl şimdi Şikago!

AKILSIZ. Dur!. Dur!.

AKILLI. Hayır yapmayın!. İnsanlar!. Yapmayın!. Kardeşler, durun!.

ALDO. Yapmayın!. Böyle olmaz. Yapmayın!.

VİRTÜÖZ. Sanat için!. Bana borcun var!. Ödeyeceksin!.

AKILLI her yandan sıkıştırılmış olduğunu görünce kırık pencereden, ekmeğin bulunduğu çantayı atar. Onun bu davranışı yolcuları bütünüyle canavarlaştırır. SORUMSUZ, AKILLI'nın karnına korkunç bir tekme savurur.

GENÇ KIZ (*Bağırır*). Hayır!. Hayır, yapmayın!.

SORUMSUZ'un tekmesi AKILLI'yi ERKEK'e doğru iter. ERKEK ise güçlü bir vuruşla onu otobüsün duvarına yollar. Ceketinden tutup yakalarını yırtar ERKEK. AKILLI oradan kaçır ama AKILSIZ'la yüzyüze gelir. AKILSIZ ise güçlü bir vuruşla otobüsün karşı tarafına postalar AKILLI'yi.

GENÇ KIZ. Durun, hayır, yapmayın!.

VİRTÜÖZ (*Yeni bir vuruşla karşılar AKILLI'yi ve onu otobüsün ortasına gönderir*). Bunu çoktan hak ettin.

DELİKANLI korkunç bir darbeye karşılar.

GENÇ KIZ. Hayır!. Yapmayın!. Hayır!.

SORUMSUZ ani bir hareketle AKILLI'nın gömleğinin kolunu yırtar. Çünkü ceketi daha önce çıkarılmıştır. Güçlü bir yumrukla onu kabin e doğru gönderir.

GENÇ KIZ (*Arkadan SORUMSUZ'un ellerini tutmaya çalışarak*). Hayır!.
Yapmayın!.

SORUMSUZ kızı iter ve onu otobüsün arka tarafına savurur. GENÇ KIZ arka tarafta yığılıp kalır. SORUMSUZ kabin tarafından gelmekte olan AKILLI'yi karşılar ve yeniden kabin tarafına postalar. AKILLI yere düşer bu arada. Herkes onun üzerine atılır. SORUMSUZ kırık şişeyi alarak, büyük bir güçle vurmak için hazırlanır. Ama vurmasına zaman kalmadan otobüs ansızın durur. Frenlerin gıcirtısı, itişme. Hareketsizlik. Vahşileşmiş yolcular soğuk bir duş almış gibi etkilenirler. Dururlar. Hareket etmeden beklerler.

KADIN (*Şaşkın*). Durdu.

Şaşkınca pencereden dışarıya bakarlar.

VİRTÜÖZ. Bize bakıyor.

Kabin'e doğru bakarlar.

DELİKANLI (*Şaşkın*). Bize neden bakıyor?

ALDO. Adamı gebertecektiniz, ondan bakıyor.

Sessizlik. Hiç kimse hareket etmez. Yalnızca birbirlerine bakarlar. Sessizlikte motor gürültüsü yeniden duyulur.

AKILSIZ. Geri döndürdü.

Hiç kimse hareket etmez. Sonra yavaş yavaş ve sessizce herkes yerlerine oturur. Motor düzenli bir şekilde çalışmaya devam eder. Biraz sonra parçalanmış beyaz gömleği, kenarı yırtılmış fötr şapkası, eksik ayakkabısı ile yaralı ve üzgün AKILLI yerden kalkıp, korkak adımlarla koltuğuna gider.

AKILSIZ (Alçak sesle). Geri dönüyoruz.

AKILLI oturur koltuğa. Yolcuların tümünün yüzleri izleyicilere döner. İzleyicilere bakarak hiç hareket etmeden dururlar yalnızca. ALDO yerinden kalkıp SORUMSUZ tarafından itildiği yerde hâlâ beklemekte olan GENÇ KIZ'ın yanına gider, yanına oturur. Motorun sesi yükselir, yükselir, yükselir...

SON